

A

دفترچه پاسخ تشریحی

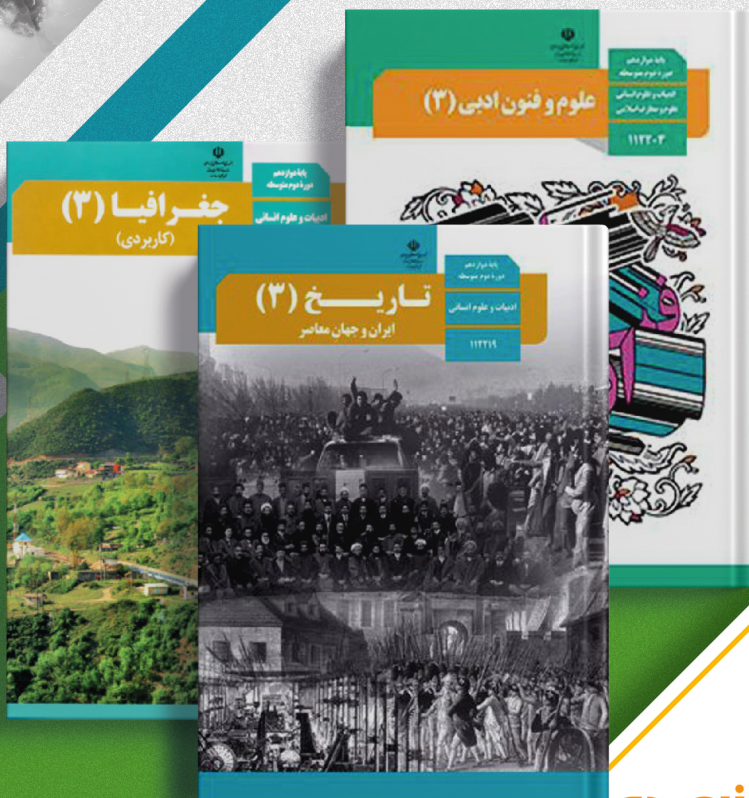
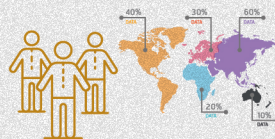
گروه آزمایشی علوم انسانی

آزمون آزمایشی ۲۴ مهر ۱۴۰۵

ویژه داوطلبان آزمون سراسری ۱۴۰۶

پایه
دوازدهم

مرحله
۲

۱۴۰۵ - ۱۴۰۶

SanjeshCloud

www.SanjeshCloud.ir

گزیده دو

مؤسسه آموزشی فرهنگی

تذکرات مهم ↓

🔹🔹 آزمون آزمایشی مرحله ۳ گروه علوم انسانی گزینه دو، در روز جمعه ۱ آبان ۱۴۰۵ برگزار می گردد. (آزمون آزمایشی مرحله ۲ گروه علوم و معارف اسلامی گزینه دو، در روز جمعه ۱۵ آبان ۱۴۰۵ برگزار می گردد).

🔹 داوطلب گرامی، جهت استفاده از خدمات طلایی خود مانند کارنامه های هوشمند بعد از آزمون، آزمونک ها، بانک سؤال گزینه دو، رفع اشکال هوشمند، آرشیو آزمون های گزینه دو و ...، با استفاده از شماره داوطلبی (به عنوان نام کاربری) و کد ملی خود (به عنوان رمز عبور) وارد وب سایت گزینه دو به آدرس www.gozine2.ir شوید.

🔹🔹 در صورتی که اینترنتی ثبت نام کرده اید، رمز عبور شما همان رمزی است که خودتان انتخاب نموده اید.

🔹 کارنامه های آزمون آزمایشی مرحله ۲ به صورت کامل، با فاصله زمانی کوتاهی پس از آزمون مطابق اطلاعیه اعلام شده، بر روی پایگاه اینترنتی گزینه دو به آدرس www.gozine2.ir قرار می گیرد. در صورت بروز اشکال در دریافت کارنامه، موضوع را از طریق نمایندگی شهر خود پیگیری نمایید.

داوطلب گرامی، شما می توانید با اسکن تصویر بالا به وسیله گوشی هوشمند و یا تبلت خود، به صفحه اینستاگرام مؤسسه گزینه دو وارد شوید.

📷 gozine2.ir

ریاضی

۱- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: ساده * ریاضی و آمار ۱ (فصل ۱، درس ۱)

نکته: هر معادله به صورت $ax + b = 0$ را که در آن a و b اعداد حقیقی و a مخالف صفر است، یک معادله درجه اول می نامند. تنها جواب این معادله از رابطه $x = \frac{-b}{a}$ به دست می آید.

برای حل معادله اول، دو طرف معادله را در ۱۲ ضرب می کنیم تا مخرج ها از بین بروند:

$$\frac{x-1}{3} - \frac{x+1}{4} = a \xrightarrow{\times 12} \frac{12(x-1)}{3} - \frac{12(x+1)}{4} = 12a \Rightarrow 4(x-1) - 3(x+1) = 12a \Rightarrow x-7 = 12a \Rightarrow x = 12a + 7$$

برای حل معادله دوم، ابتدا دو طرف معادله را ساده می کنیم و بعد y را پیدا می کنیم:

$$3(y+1) = 2(9-y) \Rightarrow 3y+3 = 18-2y \Rightarrow 5y = 15 \Rightarrow y = 3$$

مجموع $12a + 7$ و ۳ برابر با ۷۰ است، پس:

$$(4 \text{ گزینه } ۴) \quad 12a + 7 + 3 = 70 \Rightarrow 12a + 10 = 70 \Rightarrow 12a = 60 \Rightarrow a = 5$$

▲ مشخصات سؤال: متوسط * ریاضی و آمار ۱ (فصل ۱، درس ۲)

۲- پاسخ: گزینه ۳

نکته: برای حل معادله درجه دوم $ax^2 + bx + c = 0$ ، می توان از دلتا و رابطه ریشه ها استفاده کرد. از میان ریشه های به دست آمده، فقط مقداری که با طول هندسی سازگار باشد، پذیرفته می شود. مساحت مستطیل را حساب می کنیم:

$$\text{مساحت مستطیل} = x(x+3) = x^2 + 3x$$

مساحت مثلث و سپس نصف آن:

$$x+2 = \text{نصف مساحت مثلث} \Rightarrow \frac{((x+2) \times 4)}{2} = 2x+4 \Rightarrow x+2 = 2x+4$$

طبق شرط سؤال داریم:

$$x^2 + 3x + (x+2) = 34 \Rightarrow x^2 + 4x - 32 = 0$$

دلتا را به دست می آوریم:

$$\Delta = 4^2 - 4(1)(-32) = 144$$

ریشه های معادله:

$$x = \frac{-4 \pm 12}{2} \Rightarrow x = 4 \text{ یا } x = -8$$

چون طول نمی تواند منفی باشد، $x = 4$ است؛ بنابراین:

$$\text{محیط مستطیل} = 2[(x+3) + x] = 2(11) = 22$$

▲ مشخصات سؤال: متوسط * ریاضی و آمار ۱ (فصل ۱، درس ۲)

۳- پاسخ: گزینه ۲

$$\begin{cases} (a+b)^2 = a^2 + 2ab + b^2 \\ (a-b)^2 = a^2 - 2ab + b^2 \end{cases} \quad (\text{اتحاد مربع دو جمله ای})$$

نکته:

برای حل معادله داده شده به روش مربع کامل، ابتدا طرفین را بر ضریب x^2 (یعنی ۳) تقسیم می کنیم و سپس جمله $-10x$ را به سمت چپ تساوی می بریم:

$$3x^2 + 18 = -30x \xrightarrow{+30x} x^2 + 6 = -10x \xrightarrow{+10x} x^2 + 10x + 6 = 0$$

$$x^2 + 10x = -6$$

حالا عدد ثابت را به سمت راست تساوی می بریم:

$$10 \xrightarrow{\text{نصف}} 5 \xrightarrow{\text{مربع}} 25$$

مربع نصف ضریب x را حساب می کنیم:

عدد ۲۵ را به دو طرف تساوی اضافه می کنیم:

$$x^2 + 10x + 25 = -6 + 25$$

سمت چپ با اتحاد مربع تجزیه می شود:

$$(x+5)^2 = 19 \quad (2 \text{ گزینه } ۲)$$

۴- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: متوسط * ریاضی و آمار ۱ (فصل ۱، درس ۲)

نکته: در معادله درجه دوم $ax^2 + bx + c = 0$ ، اگر $\Delta > 0$ باشد، مجموع ریشه‌ها به صورت روبه‌رو به دست می‌آید: $S = -\frac{b}{a}$: مجموع

در معادله $3x^2 + 4 = 20x$ که به صورت $3x^2 - 20x + 4 = 0$ نوشته می‌شود، مجموع ریشه‌ها را حساب می‌کنیم:

$$S = -\frac{b}{a} = \frac{20}{3}$$

با مخرج مشترک‌گیری، حاصل عبارت $\frac{1}{x_1} + \frac{1}{x_2}$ را حساب می‌کنیم. دقت داریم که مطابق فرض حاصل ضرب ریشه‌ها برابر $\frac{4}{3}$ است:

$$\frac{x_2 + x_1}{x_1 x_2} = \frac{S}{P} = \frac{\frac{20}{3}}{\frac{4}{3}} = \frac{20}{4} = 5 \quad (\text{گزینه ۴})$$

▲ مشخصات سؤال: دشوار * ریاضی و آمار ۱ (فصل ۱، درس ۲)

۵- پاسخ: گزینه ۱

راه حل اول:

نکته: در معادله درجه دوم $ax^2 + bx + c = 0$ اگر $\Delta = b^2 - 4ac = 0$ باشد، معادله دارای دو ریشه مساوی یا ریشه مضاعف است و این ریشه مضاعف از رابطه $x = \frac{-b}{2a}$ به دست می‌آید.

مطابق فرض سؤال، مجموع ریشه‌ها با احتساب تکرار برابر -6 است و چون ریشه‌ها برابرند، $x = -3 \Rightarrow 2x = -6$. پس $x = -3$ ریشه معادله است و در آن صدق می‌کند:

مطابق نکته $x = -3$ ریشه مضاعف معادله است:

$$\frac{-b}{2a} = -3 \Rightarrow -b = -6a \Rightarrow b = 6a \quad (*)$$

از جایگذاری رابطه (*) در معادله اول داریم:

$$\frac{3}{2}b - 3b + 15 = 0 \Rightarrow b = 10 \Rightarrow a = \frac{5}{3}$$

راه حل دوم:

چون مجموع ریشه‌های مساوی -6 است، ریشه مضاعف -3 است. معادله‌ای که $x = -3$ ریشه مضاعف آن باشد به صورت $(x+3)^2 = 0$ و یا هر مضربی از این معادله است، پس:

$$(x+3)^2 = 0 \Rightarrow x^2 + 6x + 9 = 0$$

معادله داده شده به صورت $ax^2 + bx + 15 = 0$ است، یعنی عدد ۹ به عدد ۱۵ تبدیل شده، پس می‌توان فهمید معادله داده شده، $\frac{5}{3}$ برابر

معادله $(x+3)^2 = 0$ است، بنابراین:

$$a = \frac{5}{3} \times 1 = \frac{5}{3}, \quad b = \frac{5}{3} \times 6 = 10$$

پس گزینه ۱ درست است.

▲ مشخصات سؤال: دشوار * ریاضی و آمار ۱ (فصل ۱، درس ۲)

۶- پاسخ: گزینه ۳

نکته: در مسائل اقتصادی، نقطه سربه‌سر نقطه‌ای است که در آن هزینه با درآمد برابر است یا به عبارت دیگر، سود برابر صفر است.

$$P(x) = 0 \Rightarrow R(x) - C(x) = 0 \Rightarrow R(x) = C(x)$$

نکته: در معادله درجه دوم $ax^2 + bx + c = 0$ ، اگر α و β دو ریشه معادله باشند، تفاضل دو ریشه برابر $\frac{\sqrt{\Delta}}{|a|}$ است:

$$|\alpha - \beta| = \frac{\sqrt{\Delta}}{|a|} = \frac{\sqrt{b^2 - 4ac}}{|a|}$$

با توجه به نکات، در نقطه سربه‌سر، داریم:

$$R(x) = C(x) \Rightarrow -\frac{1}{4}x^2 + 12x = 4x + k \xrightarrow{\times 4} -x^2 + 48x = 16x + 4k \Rightarrow x^2 - 32x + 4k = 0$$

$$\xrightarrow{\text{طبق فرض و نکته دوم}} \frac{\sqrt{\Delta}}{|a|} = 16 \Rightarrow \frac{\sqrt{1024 - 4(1)(4k)}}{1} = 16 \Rightarrow 1024 - 16k = 256 \Rightarrow 16k = 768 \Rightarrow k = 48$$

بنابراین گزینه ۳ پاسخ است.

۷- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * ریاضی و آمار ۱ (فصل ۱، درس ۲): ریاضی و آمار ۲ (فصل ۲، درس ۲)

برای به دست آوردن طول نقاط تقاطع دو نمودار، باید ضابطه های دو تابع را با هم برابر قرار دهیم:

$$(x-2)^2 - 19 = 2|x|$$

معادله به دست آمده را در دو حالت $x \geq 0$ و $x < 0$ ، حل می کنیم:

$$1) x \geq 0: (x-2)^2 - 19 = 2|x| \Rightarrow x^2 - 4x + 4 - 19 = 2x \Rightarrow x^2 - 6x - 15 = 0$$

با محاسبه دلتا، ریشه ها را به دست می آوریم:

$$\Delta = b^2 - 4ac = (-6)^2 - 4(1)(-15) = 96 \Rightarrow x = \frac{-b \pm \sqrt{\Delta}}{2} = \frac{6 \pm \sqrt{96}}{2} \xrightarrow[\text{قابل قبول است.}]{\text{فقط جواب در محدوده } x \geq 0} x = 3 + 2\sqrt{6}$$

$$2) x < 0: (x-2)^2 - 19 = 2|x| \Rightarrow x^2 - 4x + 4 - 19 = -2x \Rightarrow x^2 - 2x - 15 = 0$$

$$\Rightarrow (x+3)(x-5) = 0 \Rightarrow \begin{cases} x = -3 \checkmark \\ x = 5 \times \end{cases}$$

بنابراین طول نقاط مشترک دو نمودار، نقاط $x = -3$ و $x = 3 + 2\sqrt{6}$ است: بنابراین گزینه ۲ درست است.

۸- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * ریاضی و آمار ۱ (فصل ۱، درس ۳)

نکته: (اتحاد جمله مشترک):

$$(x+a)(x+b) = x^2 + (a+b)x + ab$$

مخرج کسر سوم را با اتحاد جمله مشترک، تجزیه می کنیم:

$$\frac{9}{x-2} - \frac{2}{x+3} - \frac{2x+16}{x^2+x-6} = \frac{9}{x-2} - \frac{2}{x+3} - \frac{2x+16}{(x-2)(x+3)}$$

مخرج مشترک می گیریم:

$$\frac{9(x+3)}{(x-2)(x+3)} - \frac{2(x-2)}{(x+3)(x-2)} - \frac{2x+16}{(x-2)(x+3)} = \frac{9x+27-2x+4-2x-16}{(x-2)(x+3)} = \frac{5x+15}{(x-2)(x+3)} = \frac{5(x+3)}{(x-2)(x+3)} = \frac{5}{x-2}$$

۹- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * ریاضی و آمار ۱ (فصل ۱، درس ۳)

نکته: برای حل معادله های شامل عبارات های گویا، ابتدا با توجه به خاصیت های معادله و مخرج مشترک گیری، معادله ای نظیر $\frac{P(x)}{Q(x)} = 0$

به دست می آید. به شرط اینکه $Q(x) \neq 0$ وقتی معادله جواب دارد که $P(x) = 0$ است، سپس ریشه های این معادله را به دست می آوریم. از

بین ریشه های به دست آمده، آن هایی را قبول می کنیم که مخرج کسر $\frac{P(x)}{Q(x)}$ را صفر نکنند.

نکته: در معادله درجه دوم $ax^2 + bx + c = 0$ دلتا را به صورت $\Delta = b^2 - 4ac$ تعریف می کنیم و جواب های معادله به صورت

$$x = \frac{-b \pm \sqrt{\Delta}}{2a} \text{ هستند.}$$

ابتدا مخرج کسر سمت راست را تجزیه می کنیم:

$$\frac{4-x}{x-3} - \frac{x}{x+3} = \frac{x^2+8}{x^2-9} \Rightarrow \frac{4-x}{x-3} - \frac{x}{x+3} = \frac{x^2+8}{(x-3)(x+3)}$$

دو طرف را در $(x-3)(x+3)$ ضرب می کنیم:

$$(4-x)(x+3) - x(x-3) = x^2+8 \Rightarrow 4x+12-x^2-3x-x^2+3x = x^2+8 \Rightarrow 3x^2-4x-4=0$$

دلتا را حساب می کنیم:

$$\Delta = b^2 - 4ac = (-4)^2 - 4(3)(-4) = 64$$

بنابراین جواب ها برابر است با:

$$x = \frac{-b \pm \sqrt{\Delta}}{2a} = \frac{4 \pm 8}{6} \Rightarrow \begin{cases} x_1 = \frac{12}{6} = 2 \\ x_2 = \frac{-4}{6} = -\frac{2}{3} \end{cases}$$

پس $x = -\frac{2}{3}$ اولین جواب مجاز این معادله است.

۱۰- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: متوسط * ریاضی و آمار ۱ (فصل ۱، درس ۳)

اگر فرض کنیم پمپ پردبی به تنهایی در x ساعت مخزن را پر می کند، آنگاه پمپ کم دبی ۶ ساعت دیرتر یعنی در $x+6$ ساعت مخزن را پر می کند و هر دو با هم در $\frac{25}{4}$ ساعت، پس پمپ پردبی در یک ساعت $\frac{1}{x}$ ، پمپ کم دبی در یک ساعت $\frac{1}{x+6}$ و هر دو با هم در یک ساعت $\frac{1}{\frac{25}{4}}$ مخزن را پر می کنند و داریم:

$$\frac{1}{x} + \frac{1}{x+6} = \frac{1}{\frac{25}{4}} \Rightarrow \frac{x+6+x}{x(x+6)} = \frac{1}{\frac{25}{4}} \Rightarrow \frac{x^2+6x}{x(x+6)} = \frac{4}{25} \Rightarrow x^2+6x = \frac{4}{25}(2x+6)$$

$$\Rightarrow x^2+6x = \frac{4}{25}x + \frac{10.5}{25} \Rightarrow x^2 - \frac{23}{25}x - \frac{10.5}{25} = 0 \Rightarrow (x-15)(x+\frac{7}{25}) = 0 \Rightarrow \begin{cases} x=15 \checkmark \\ x=-\frac{7}{25} \text{ غلط} \end{cases}$$

بنابراین پمپ پردبی در ۱۵ ساعت مخزن را پر می کند و پمپ کم دبی در $x+6=15+6=21$ ساعت مخزن را پر می کند (گزینه ۲).

۱۱- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: متوسط * ریاضی و آمار ۳ (فصل ۱، درس ۱)

نکته (اصل جمع): اگر بتوان عملی را به m طریق و عمل دیگری را به n طریق انجام داد و این دو عمل را نتوان با هم انجام داد، در این صورت به $m+n$ طریق می توان عمل اول یا دوم را انجام داد.

نکته (اصل ضرب): اگر یک کار در چند مرحله انجام شود، تعداد کل راه های انجام آن برابر حاصل ضرب تعداد انتخاب های هر مرحله است.

مسیرهای رفت را برحسب ایستگاه میانی دسته بندی می کنیم. چون در برگشت باید همان ایستگاه میانی حفظ شود و هیچ راهی تکرار نشود، از تعداد راه های هر قطعه در برگشت یک راه (همان راه رفت) کم می شود.

(۱) عبور از P:

$$2 \times 4 \times (2-1) \times (4-1) = 24$$

(۲) عبور از Q:

$$3 \times 3 \times (3-1) \times (3-1) = 36$$

(۳) عبور از R:

$$2 \times 3 \times (2-1) \times (3-1) = 12$$

بنابراین طبق اصل جمع:

$$24 + 36 + 12 = 72$$

پس گزینه ۳ پاسخ است.

۱۲- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: ساده * ریاضی و آمار ۳ (فصل ۱، درس ۳)

نکته (اصل ضرب): اگر عملی طی دو مرحله اول و دوم انجام پذیرد، طوری که در مرحله اول به m طریق و در مرحله دوم هر کدام از این m طریق به n روش انجام پذیر باشند، در کل آن عمل به $m \times n$ طریق انجام پذیر است. (اصل ضرب قابل تعمیم به بیش از دو مرحله است).

رقم ده هزارگان ۴ حالت دارد (۲، ۴، ۶، ۸):

$$\frac{4}{\text{یکان}} \times \frac{4}{\text{دهگان}} \times \frac{4}{\text{صدگان}} \times \frac{4}{\text{هزارگان}} \times \frac{4}{\text{ده هزارگان}}$$

رقمی که در ده هزارگان استفاده شده و رقم صفر را برای انتخاب یکان کنار می گذاریم.

$$\frac{4}{\text{یکان}} \times \frac{3}{\text{دهگان}} \times \frac{4}{\text{صدگان}} \times \frac{4}{\text{هزارگان}} \times \frac{4}{\text{ده هزارگان}}$$

اکنون برای هزارگان ۳ حالت، برای صدگان ۲ حالت و برای دهگان ۱ حالت داریم، پس:

$$\frac{4}{\text{یکان}} \times \frac{3}{\text{دهگان}} \times \frac{4}{\text{صدگان}} \times \frac{4}{\text{هزارگان}} \times \frac{4}{\text{ده هزارگان}} = 72 \text{ (گزینه ۳)}$$

۱۳- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: متوسط * ریاضی و آمار ۳ (فصل ۱، درس ۳)

نکته (اصل جمع): اگر بتوان عملی را به m طریق و عمل دیگری را به n طریق انجام داد و این دو عمل را نتوان با هم انجام داد، در این صورت به $m+n$ طریق می توان عمل اول یا دوم را انجام داد.

نکته (اصل ضرب): اگر عملی طی دو مرحله اول و دوم انجام پذیرد، طوری که در مرحله اول به m طریق و در مرحله دوم هر کدام از این m طریق به n روش انجام پذیر باشند، در کل آن عمل $m \times n$ طریق انجام پذیر است.

راه حل اول:

می خواهیم کد ۴ حرفی باشد و حتماً شامل حرف P باشد، پس ابتدا جایگاه P را مشخص می کنیم و سپس تعداد حالت های بقیه جایگاه ها را به دست می آوریم:

(L, A, N, E, T)

↑

$$\left\{ \begin{array}{l} \frac{1}{P} \frac{5}{\text{اصل ضرب}} \frac{4}{\text{اصل ضرب}} \frac{3}{\text{اصل ضرب}} \rightarrow 60 \\ \frac{5}{\text{اصل ضرب}} \frac{1}{P} \frac{4}{\text{اصل ضرب}} \frac{3}{\text{اصل ضرب}} \rightarrow 60 \\ \frac{5}{\text{اصل ضرب}} \frac{4}{\text{اصل ضرب}} \frac{1}{P} \frac{3}{\text{اصل ضرب}} \rightarrow 60 \\ \frac{5}{\text{اصل ضرب}} \frac{4}{\text{اصل ضرب}} \frac{3}{\text{اصل ضرب}} \frac{1}{P} \rightarrow 60 \end{array} \right. \xrightarrow{\text{اصل جمع}} \text{تعداد کل حالات} = 240$$

راه حل دوم:

از روش متمم استفاده می کنیم و از کل حالت ها، حالت هایی که حرف P در آن ها نیست را کم می کنیم:

$$\text{کل حالت ها} = 6 \times 5 \times 4 \times 3 = 360$$

$$P \text{ را ندارد} = 5 \times 4 \times 3 \times 2 = 120$$

$$\text{گزینه ۴} = 360 - 120 = 240 = \text{حالت هایی که حتماً P را دارند}$$

▲ مشخصات سؤال: ساده * ریاضی و آمار ۳ (فصل ۱، درس ۱)

۱۴- پاسخ: گزینه ۲

نکته (اصل ضرب): اگر عملی طی دو مرحله اول و دوم انجام پذیرد، طوری که در مرحله اول به m طریق «و» در مرحله دوم هر کدام از این m طریق به n روش انجام پذیر باشند، در کل آن عمل از $m \times n$ طریق انجام پذیر است. (اصل ضرب قابل تعمیم به بیشتر از دو مرحله است.)
نکته (اصل جمع): اگر بتوان عملی را به m طریق و عمل دیگری را به n طریق انجام داد و این دو عمل را نتوان با هم انجام داد، در این صورت به $(m + n)$ طریق می توان عمل اول «یا» عمل دوم را انجام داد. (اصل جمع به بیش از دو عمل نیز قابل تعمیم است.)
چون اعداد باید زوج باشند، پس رقم آخر (سمت راست) باید ۰ یا ۴ یا ۶ یا ۸ باشد، ولی چون ارقام باید غیر تکراری باشند در نتیجه مسئله را تبدیل به دو حالت می کنیم:

$$\text{حالت اول (صفر در یکان باشد)}: \frac{4}{\text{صفر}} \times \frac{3}{\text{صفر}} \times \frac{2}{\text{صفر}} \times \frac{1}{\text{صفر}} = 24$$

$$\text{حالت دوم (صفر در یکان نباشد)}: \frac{3}{\text{صفر}} \times \frac{3}{\text{صفر}} \times \frac{2}{\text{صفر}} \times \frac{3}{\text{صفر}} = 54$$

بنابراین طبق اصل جمع $24 + 54 = 78$ عدد چهاررقمی می توان نوشت.

▲ مشخصات سؤال: متوسط * ریاضی و آمار ۳ (فصل ۱، درس ۱)

۱۵- پاسخ: گزینه ۳

سه حالت دارد:

(۱) یکان زوج باشد: باید یکان صفر و دو رقم دیگر فرد باشند:

$$\begin{array}{c} \text{فرد به غیر از دهگان} \\ \uparrow \\ 1, 3, 5, 7, 9 \\ \uparrow \\ 4 \\ \text{ص} \end{array} \times \begin{array}{c} \text{صفر} \\ \uparrow \\ 5 \\ \text{د} \end{array} \times \begin{array}{c} \text{صفر} \\ \uparrow \\ 1 \\ \text{ی} \end{array} = 20$$

(۲) دهگان زوج باشد: باید یکان ۵، دهگان زوج و صدگان فرد باشد:

$$\begin{array}{c} 1, 3, 5, 7, 9 \\ \uparrow \\ 4 \\ \text{ص} \end{array} \times \begin{array}{c} 0, 2, 4 \\ \uparrow \\ 3 \\ \text{د} \end{array} \times \begin{array}{c} 5 \\ \uparrow \\ 1 \\ \text{ی} \end{array} = 12$$

(۳) صدگان زوج باشد: باید یکان ۵، صدگان زوج و دهگان فرد باشد:

$$\begin{array}{c} 2, 4 \\ \uparrow \\ 2 \\ \text{ص} \end{array} \times \begin{array}{c} 1, 3, 5, 7, 9 \\ \uparrow \\ 4 \\ \text{د} \end{array} \times \begin{array}{c} 5 \\ \uparrow \\ 1 \\ \text{ی} \end{array} = 8$$

تعداد کل حالات برابر است با: $20 + 12 + 8 = 40$ (گزینه ۳)

▲ مشخصات سؤال: ساده * ریاضی و آمار ۳ (فصل ۱، درس ۱)

۱۶- پاسخ: گزینه ۴

نکته: تعداد جایگشت های n شیء متمایز برابر است با: $n!$

مجموعه شعرها را کنار هم قرار داده و آن ها را ۱ بسته حساب می کنیم. در این صورت ابتدا جایگشت $7 + 4 + 1$ واحد را حساب می کنیم؛ سپس حاصل را در جایگشت مجموعه شعرها در کنار هم، ضرب می کنیم:

$$\begin{array}{c} \text{جایگشت ۱۲ واحد} \\ \uparrow \\ 12! \\ \times \\ 6! \\ \downarrow \\ \text{جایگشت ۶ مجموعه شعر} \end{array}$$

۱۷- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: متوسط * ریاضی و آمار ۳ (فصل ۱، درس ۱)

نکته: تعداد جایگشت‌های n شیء متمایز برابر است با: $n!$

در این تیپ سؤالات، باید به جای پیدا کردن حالت‌های مطلوب مسئله، تعداد حالت‌های نامطلوب را محاسبه کرده، از کل حالات کم کنیم و پاسخ را به دست آوریم.

برای این منظور ابتدا تابلوی خورشید و تابلوی ماه را به صورت یک شیء واحد در کنار هم در نظر می‌گیریم: **خورشید-ماه**

پنج تابلوی دیگر به علاوه **خورشید-ماه** مجموعاً، ۶ شیء هستند که جایگشت آن‌ها برابر است با $6!$.

از طرفی تابلوی خورشید و تابلوی ماه می‌توانند جابه‌جا شوند، پس تعداد حالت‌های کل که این دو تابلو کنار هم قرار می‌گیرند عبارت است از:
 $6! \times 2! = 720 \times 2 = 1440$

از طرفی تعداد کل جایگشت‌های ۷ تابلوی متمایز برابر است با: $7! = 5040$

بنابراین تعداد حالات مطلوب ما برابر است با: $5040 - 1440 = 3600$ (گزینه ۴)

۱۸- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * ریاضی و آمار ۳ (فصل ۱، درس ۱)

نکته: تعداد جایگشت‌های n شیء متمایز برابر است با: $n!$

■ تعداد رمزهایی که سه حرف u و c و r کنار هم هستند را حساب می‌کنیم:

$$\overbrace{c, u, r}^{3!}, o, m, p, t, e \Rightarrow 6! \times 3! = 720 \times 6 = 4320$$

■ در 4320 حالت بالا، دو حرف m و e یا کنار هم هستند یا نیستند. تعداد حالاتی که کنار هم هستند را حساب می‌کنیم:

$$\overbrace{c, u, r}^{3!}, \overbrace{m, e}^{2!}, o, p, t \Rightarrow 5! \times 2! \times 3! = 120 \times 2 \times 6 = 1440$$

■ از اختلاف دو حالت بالا، تعداد حالاتی به دست می‌آید که u و c و r کنار هم هستند ولی m و e کنار هم نیستند: $4320 - 1440 = 2880$

۱۹- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * ریاضی و آمار ۳ (فصل ۱، درس ۱)

برای نرگس ۳ حالت می‌توان در نظر گرفت که حالات پدرش نیز تعیین می‌شود:

(۱) نرگس از ورودی ۱ وارد شود:

$$\begin{array}{c} \text{ورودی ۱} \\ \uparrow \\ 2 \end{array} \times \begin{array}{c} \text{ورودی ۲} \quad \text{ورودی ۳} \\ \uparrow \quad \uparrow \\ 3 + 4 \end{array} = 14$$

نرگس پدر نرگس

(۲) نرگس از ورودی ۲ وارد شود:

$$\begin{array}{c} \text{ورودی ۲} \\ \uparrow \\ 3 \end{array} \times \begin{array}{c} \text{ورودی ۱} \quad \text{ورودی ۳} \\ \uparrow \quad \uparrow \\ 2 + 4 \end{array} = 18$$

نرگس پدر نرگس

(۳) نرگس از ورودی ۳ وارد شود:

$$\begin{array}{c} \text{ورودی ۳} \\ \uparrow \\ 4 \end{array} \times \begin{array}{c} \text{ورودی ۱} \quad \text{ورودی ۲} \\ \uparrow \quad \uparrow \\ 2 + 3 \end{array} = 20$$

نرگس پدر نرگس

بنابراین تعداد کل حالات برابر است با: $14 + 18 + 20 = 52$

۲۰- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * ریاضی و آمار ۳ (فصل ۱، درس ۱)

$$n! = 1 \times 2 \times 3 \times \dots \times n$$

نکته: n فاکتوریل را با نماد $n!$ نشان می‌دهیم و برابر با حاصل ضرب اعداد طبیعی از ۱ تا n است:

ابتدا هر دو کسر را ساده می‌کنیم:

$$\frac{(n+3)!}{(n+1)!} = \frac{(n+1)!(n+2)(n+3)}{(n+1)!} = (n+2)(n+3) = n^2 + 5n + 6$$

$$\frac{(n-2)!}{(n-3)!} = \frac{(n-3)!(n-2)}{(n-3)!} = n-2$$

حال می‌توان نوشت:

$$\frac{(n+3)!}{(n+1)!} + \frac{(n-2)!}{(n-3)!} = 95 \Rightarrow n^2 + 5n + 6 + n - 2 = 95 \Rightarrow n^2 + 6n - 91 = 0$$

$$\xrightarrow{\text{اتحاد جمله مشترک}} (n+13)(n-7) = 0 \Rightarrow \begin{cases} n = -13 * (n \in \mathbb{N}) \\ n = 7 \checkmark \end{cases}$$

زبان و ادبیات فارسی

- ۲۱- پاسخ: گزینه ۱
▲ مشخصات سؤال: ساده * علوم و فنون ادبی ۱ (درس ۴)
نثر فارسی در عهد سامانی ساده و روان است و بیشتر به موضوع‌های حماسی، ملی و تاریخی اختصاص دارد. در این دوره هنوز آوردن اصطلاحات علمی، اشعار و امثال در نثر رواج نیافته است.
- ۲۲- پاسخ: گزینه ۱
▲ مشخصات سؤال: متوسط * علوم و فنون ادبی ۱ (درس ۴)
متن صورت سؤال از «شاهنامه ابومنصوری» است. این کتاب حدود سال ۳۴۶ قمری، به‌دست عده‌ای از دانشوران خراسان نوشته شد. موضوع این کتاب «تاریخ گذشته ایران» است.
- نکته: متون و اشعاری که درون متن درس‌ها آمده‌اند، اهمیت دارند و بارها در کنکور مورد سؤال بوده‌اند.
- ۲۳- پاسخ: گزینه ۲
▲ مشخصات سؤال: متوسط * علوم و فنون ادبی ۱ (درس ۴)
بررسی بخش «۴»: پس از شکست سامانیان، خراسان نخست به‌دست سبکتگین و سپس به‌دست پسرش محمود افتاد.
- ۲۴- پاسخ: گزینه ۳
▲ مشخصات سؤال: متوسط * علوم و فنون ادبی ۱ (درس ۴)
بررسی سایر گزینه‌ها:
گزینه ۱: شعر غنایی با رودکی و شهید بلخی قوت و استحکام یافت؛ نه با عنصری و منوچهری.
گزینه ۲: این توضیح درباره زبان پهلوی، از گروه‌های زبان فارسی میانه است.
گزینه ۴: قرن چهارم و نیمه نخست قرن پنجم هجری دوره ترقی در همه زمینه‌های علمی بود.
- ۲۵- پاسخ: گزینه ۴
▲ مشخصات سؤال: ساده * علوم و فنون ادبی ۱ (درس ۴)
- ۲۶- پاسخ: گزینه ۱
▲ مشخصات سؤال: ساده * علوم و فنون ادبی ۱ (درس ۴)
- ۲۷- پاسخ: گزینه ۴
▲ مشخصات سؤال: متوسط * علوم و فنون ادبی ۳ (درس ۱)
بررسی گزینه «۴»: در دوره بیداری، تحقیقات ادبی و تاریخی به سبب اشتغال اهل قلم به روزنامه‌نویسی و موضوعات دیگر، جاذبه چندانی نداشت. کتاب «تاریخ بیداری ایرانیان» از «ناظم‌الاسلام کرمانی»، اثر قابل توجه این حوزه است.
- ۲۸- پاسخ: گزینه ۱
▲ مشخصات سؤال: دشوار * علوم و فنون ادبی ۳ (درس ۱)
بررسی موارد نادرست:
۱: نماینده مردم یزد در دوره هفتم مجلس، فرخی یزدی بود.
۲: عشقی روزنامه قرن بیستم را منتشر کرد.
۳: او «ایده‌آل» یا «سه تابلوی مریم» را در قالب نمایشنامه منظوم نوشت.
۴: بیت صورت سؤال از عارف قزوینی است. بیت نمونه کتاب از «میرزاده عشقی»:
این چنین به خاک وطن شب سحر کنم خاک وطن چو رفت چه خاکی به سر کنم
- ۲۹- پاسخ: گزینه ۳
▲ مشخصات سؤال: متوسط * علوم و فنون ادبی ۳ (درس ۱)
شاعران سبک بازگشت به دو دسته تقسیم می‌شوند:
۱) غزل‌سرایان به سبک عراقی: فروغی بسطامی، مجمر اصفهانی و نشاط اصفهانی
۲) قصیده‌سرایان به سبک خراسانی: صبای کاشانی، قآنی شیرازی و سروش اصفهانی
- ۳۰- پاسخ: گزینه ۴
▲ مشخصات سؤال: متوسط * علوم و فنون ادبی ۳ (درس ۱)
تاراج کتابخانه اصفهان سبب شد بخشی از کتاب‌های کتابخانه سلطنتی به دست مردم بیفتد و ارتباط دوباره اهل ذوق با ادب کهن برقرار شود. این رویداد از عوامل پیدایش نهضت بازگشت ادبی است.
- بررسی سایر موارد:
گزینه ۱: رواج روزنامه‌نگاری و ترجمه آثار اروپایی و طرح مسائل سیاسی و اجتماعی در شعر، به بیداری جامعه و تحولات ادبی دوره مشروطه مربوط است.
گزینه ۲: در دوران حکومت‌های افشاریه، زندیه و ابتدای قاجار، شاعران از سبک هندی روی برگردانده‌اند. با این حال، هنوز تأثیراتی از آن سبک و نیز مکتب وقوع در آثارشان مشاهده می‌شود.
گزینه ۳: برخلاف ادعای گزینه، شعر و مدح شاهان در دربار قاجار رونق داشت و توجه به ادبیات از عوامل پیدایش نهضت بازگشت ادبی بود.

- ۳۱- پاسخ: گزینه ۱
بررسی موارد نادرست:
الف) نشاط اصفهانی انجمن ادبی نشاط را پس از تشکیل انجمن ادبی مشتاق بنیان نهاد.
د) ادیب الممالک فراهانی از قصیده سرایان دوره بیداری است.
- ۳۲- پاسخ: گزینه ۴
بررسی گزینه ۴: «سرگذشت حاجی بابای اصفهانی» اثر جیمز موریه است؛ اما مترجم فارسی آن میرزا حبیب اصفهانی است.
- ۳۳- پاسخ: گزینه ۴
مشخصات سؤال: ساده * علوم و فنون ادبی ۱ (درس ۶)
در گزینه ۴، «درویشان» و «ایشان» واج‌های پایانی مشترک دارند، اما هم‌وزن نیستند؛ بنابراین سجع مطرف دارند.
بررسی سایر موارد:
گزینه ۱: «پیدا» و «شیدا» سجع متوازی دارند.
گزینه ۲: «راه» و «چاه» سجع متوازی می‌سازند.
گزینه ۳: «شوینده» و «جوینده» سجع متوازی تشکیل می‌دهند.
- ۳۴- پاسخ: گزینه ۳
مشخصات سؤال: دشوار * علوم و فنون ادبی ۱ (درس ۶)
گزینه ۳: واژگان «روحانی»، «طوفانی» و «ربّانی» همگی سجع متوازی دارند.
بررسی سایر موارد:
گزینه ۱: «تصویر» و «میر» نسبت به هم سجع مطرف دارند. بین «میر» و «پیر» سجع متوازی دیده می‌شود.
گزینه ۲: «واصل» و «حاصل» نسبت به هم سجع متوازی می‌سازند. بین «حاصل» و «روشن‌دل» سجع مطرف برقرار است.
گزینه ۴: «گلگون» و «بیرون» نسبت به هم دارای سجع متوازی هستند. بین «بیرون» و «چون» سجع مطرف وجود دارد.
- ۳۵- پاسخ: گزینه ۳
مشخصات سؤال: ساده * علوم و فنون ادبی ۱ (درس ۶)
واژه‌های پایانی بخش‌ها یعنی «زندگان»، «آبادان»، «شادان» و «ناتوان» باید برای بررسی سجع در نظر گرفته شوند.
- ۳۶- پاسخ: گزینه ۳
مشخصات سؤال: متوسط * علوم و فنون ادبی ۱ (درس ۶)
«بدن» و «سخن» به سبب هم‌وزن بودن و یکسانی حروف پایانی، سجع متوازی دارند؛ اما «خویشتن» با آن‌ها هم‌وزن نیست و سجع مطرف می‌سازد.
بررسی سایر موارد:
گزینه ۱: واژه‌های زیر به سبب حروف پایانی مشترک و تفاوت وزن، باهم سجع مطرف دارند.
«خویشتن» با «بدن» و «سخن»
«دور» با «مهجور» و «رنجور»
«روان» با «ساربان» و «کاروان»
گزینه ۲: «ساربان»، «کاروان» و «روان» در پایان سه بخش نخست بیت سوم قرار گرفته‌اند و به سبب حروف پایانی مشترک، ارکان سجع‌اند.
گزینه ۴: «مهجور» و «رنجور» سجع متوازی دارند، اما «دور» با آن‌ها سجع مطرف دارد. سجع متوازی موسیقایی‌ترین نوع سجع است.
- ۳۷- پاسخ: گزینه ۳
مشخصات سؤال: دشوار * علوم و فنون ادبی ۱ (درس ۶)
بررسی موارد نادرست:
طرفین سجع نمی‌توانند در یک بخش از عبارت یا در بخش‌هایی با فاصله بسیار بیایند. سجع در متن، همچون قافیه در شعر است. سجع معمولاً در انتهای دو یا چند بخش پی‌درپی می‌آید؛ از همین رو «دشمنان» و «دوستان» یا «پناه» و «سپاه» یا «پشت» و «بود» هیچ‌کدام طرفین سجع در این عبارت نیستند.
- ۳۸- پاسخ: گزینه ۴
مشخصات سؤال: متوسط * علوم و فنون ادبی ۱ (درس ۵ و ۶)
طرفین سجع در گزینه ۴، «دل» و «گل» هستند و هر دو از یک هجای بلند با الگوی «صامت + مصوت کوتاه + صامت» تشکیل شده‌اند.
بررسی سایر موارد:
گزینه ۱: «دیردیر» و «نیم‌سیر» چندهجایی هستند.
گزینه ۲: «بس» یک هجای بلند است و «هوس» بیش از یک هجا دارد.
گزینه ۳: «برمی‌آید» و «نشاید» بیشتر از یک هجا دارند.
- ۳۹- پاسخ: گزینه ۴
مشخصات سؤال: متوسط * علوم و فنون ادبی ۱ (درس ۵)
هجاهای کشیده گزینه ۴: «دست»، «کار»، «رفت»، «شای» و «شار»
بررسی سایر موارد:
گزینه ۱: «دوس»، «عیب» و «خوب»
گزینه ۲: «دار» و «باز»
گزینه ۳: «یاز»، «عشق» و «جاز»

۴۰- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * علوم و فنون ادبی ۱ (درس ۵)

عبارت‌هایی که واج «و» در آن‌ها هم به‌صورت صامت و هم به‌صورت مصوّت حضور دارد، عبارت‌اند از:

- (۱) آواز شورانگیز (۲) وضوی صبحگاهی (۳) نوای موسیقی
(۴) سرو کوهی (۵) هوای خوش بهار (۶) ویتترین کتاب‌فروشی
(۷) داوود خوش‌صدا (۸) وسایل ضروری

نکته: واج «و» در صورتی که صدای «V» بدهد، صامت و در صورتی که صدای «O» یا «U» بدهد، مصوّت است.

۴۱- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: ساده * علوم و فنون ادبی ۱ (درس ۵)

هجاهای کشیده: «خیش»، «باز»، «زود» و «راز»

۴۲- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * علوم و فنون ادبی ۱ (درس ۵)

نشانه‌های هجایی ابیات «الف»، «ب» و «ج» «UU/--UU/--UU/--UU»

نشانه‌های هجایی سایر موارد:

بیت «د»: «-U-/U--U/U-U-/U--» یا «-U/-U--/UU-U/-U--»

بیت «ه»: «UU/-U-U/--UU/-U-U»

۴۳- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: ساده * علوم و فنون ادبی ۱ (درس ۵)

تقطیع و نشانه‌های هجایی واژه‌های صورت سؤال:

رَ	ها	یی	بَ	نَف	شِ	رو	زَ	نِ
U	-	-	U	-	U	-	U	U

واژه‌های گزینه ۱:

جَ	هائِ	بینِ	پَ	رَن	دِ	فا	صِ	لِ
U	-	-	U	-	U	-	U	U

۴۴- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * علوم و فنون ادبی ۱ (درس ۵)

نشانه‌های هجایی بیت گزینه ۴: «-U-/U--U/U-U-/U--» یا «-U/-U--/UU-U/-U--»

۴۵- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * علوم و فنون ادبی ۳ (جامع) * علوم و فنون ادبی ۱ (جامع)

بررسی گزینه ۴: در بیت دوم، شاعر محبوب را خود «بهار» و «بنفشه‌زار» می‌داند و با وجود او خود را از بهار طبیعی بی‌نیاز می‌بیند. بنابراین حضور محبوب سبب بی‌اعتنایی شاعر به جلوه‌های طبیعی بهار شده است؛ نه خواستنی ترشدن آن‌ها.

بررسی سایر موارد:

گزینه ۱: «توان» و «روان» هم‌وزن‌اند و واج‌های پایانی مشترک دارند؛ پس سجع متوازی وجود دارد.

گزینه ۲: الگوی هجایی هر پایه «U-U» است.

گزینه ۳: «بهار» نام مجله ادبی منتشرشده توسط «میرزا یوسف‌خان اعتصامی آشتیانی» است.

۴۶- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: ساده * علوم و فنون ادبی ۱ (درس ۶)

مفهوم مشترک عبارت صورت سؤال و گزینه «۱»: همراهی در غم و شادی

بررسی سایر موارد:

گزینه ۲: همراهی دوست در هنگام اندوه

گزینه ۳: وفاداری در عشق و تحمل جفای یار

گزینه ۴: ارزش والای صرف‌کردن عمر با یار همدم

۴۷- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * علوم و فنون ادبی ۱ (درس ۶)

مفهوم مشترک عبارت صورت سؤال و سایر گزینه‌ها: بی‌پایانی عشق یا راه عاشقانه در پی بی‌کرانی محبوب

بررسی بیت «۴»: اشتیاق نسبت به معشوق از آغاز

۴۸- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * علوم و فنون ادبی ۳ (درس ۱)

مفهوم بیت صورت سؤال از دو بخش تشکیل شده است: اصل جنگ نکوهیده است، اما جنگ برای دفاع از دین و وطن پذیرفتنی است.

در گزینه ۱ نیز جنگ مورد نکوهش از «دفاع وطن» جدا شده و دفاع از وطن کاری پسندیده دانسته شده است؛ بنابراین بیشترین قرابت معنایی را دارد.

بررسی سایر موارد:

گزینه ۲: توصیه به مدارا با انسان‌ها و دوری از آسیب‌رساندن به آن‌ها

گزینه ۳: اهمیت زحمت کشیدن و کوشش در زندگی

گزینه ۴: ترجیح مرگ شجاعانه بر فرار ننگ‌آور

۴۹- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: دشوار * علوم و فنون ادبی ۳ (درس ۱)

ابیات «الف»، «ج» و «ه» با یکدیگر قرابت معنایی دارند.
مفهوم مشترک: پذیرش خواست و قضای الهی و ترجیح رضای خداوند بر خواست خویش، سبب می‌شود آنچه از جانب او می‌رسد، خیر و مطلوب دانسته شود.

بررسی سایر موارد:

بیت «ب»: توصیه به پذیرش پند حکیم و گوش سپردن به سخن درست و خیرخواهانه

بیت «د»: چشم‌پوشی دوستان بزرگوار از عیب‌ها و نگریستن به دوست با دیده‌ی پسند و رضایت

۵۰- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * علوم و فنون ادبی ۳ (درس ۱)

مفهوم بیت گزینه ۳: دریافت اسرار هستی با چشم باطن

علوم اجتماعی

۵۱- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: متوسط * جامعه‌شناسی ۱ (درس ۲)

■ در ذهن مرور کردن شیوه‌ی استقبال از همسایه‌ی تازه‌وارد: درونی و اجتماعی

■ رعایت سرعت مجاز هنگام رانندگی در جاده‌ای خلوت: درونی و فردی

■ تصور منظره‌ای کوهستانی در صف نانوايي، بی‌توجه به اطرافیان: بیرونی و فردی

■ نگاه‌داشتن در کتابخانه برای فردی که پشت سر وارد می‌شود: بیرونی و اجتماعی

۵۲- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * جامعه‌شناسی ۱ (درس‌های ۱ و ۲)

■ باد شاخه‌ی درخت را تکان می‌دهد، اما فردی تکان سر دوستش را نشانه‌ی موافقت او می‌داند: برخلاف تکان شاخه‌ی درخت، تکان سر دوست برای فرد معنا دارد و نشان‌دهنده‌ی معنادار بودن کنش انسانی است.

■ دانش‌آموز از هم‌کلاسی‌اش درخواست همکاری می‌کند و هم‌کلاسی در پاسخ، همکاری را می‌پذیرد: پذیرفتن همکاری از سوی هم‌کلاسی، پیامد ارادی وابسته به اراده‌ی دیگری برای کنش دانش‌آموز است.

■ فردی در خلوت، پاسخ احتمالی دوستش به دعوت را در ذهن می‌سنجد و شیوه‌ی دعوت را انتخاب می‌کند: بیانگر این موضوع است که می‌شود در خلوت نیز کنش درونی داشت، حال بسته به اینکه این کنش درونی ناظر به دیگری باشد یا خیر، اجتماعی یا فردی خواهد بود و چون این فرد پاسخ دوستش را در نظر می‌گیرد، کنش او کنش اجتماعی درونی است.

■ کنش اجتماعی، کنشی است که با توجه به دیگران انجام می‌شود. مثلاً فرد در کتابخانه، با توجه به مطالعه‌ی دیگران، گوش‌اش را بی‌صدا می‌کند.

۵۳- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * جامعه‌شناسی ۱ (درس ۲)

■ ارزش‌های اجتماعی از جنس هدف و مقصود هستند و افراد جامعه نسبت به آن‌ها گرایش و تمایل دارند: مانند عدالت، امنیت، آزادی، نظم و ...

■ نمادها، هنارها، ارزش‌های اجتماعی و ...، نمونه‌هایی از پدیده‌های اجتماعی هستند.

■ پدیده‌های اجتماعی را انسان‌ها در ارتباط با یکدیگر به وجود می‌آورند و از آنجا که افراد با آگاهی، اراده و هدف عمل می‌کنند، پدیده‌های اجتماعی معنادار هستند.

۵۴- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: دشوار * جامعه‌شناسی ۱ (درس ۳)

عبارت «ج» شباهت جهان اجتماعی و موجود زنده است و سایر عبارات‌ها همگی به تفاوت‌های جهان اجتماعی با موجود زنده اشاره دارند.
بررسی سایر عبارات‌ها:

عبارت «الف»: با آگاهی و شناخت عمومی شکل می‌گیرد: مربوط به جهان اجتماعی است.

عبارت «ب»: نظم و عضویت آن‌ها تکوینی است: مربوط به موجود زنده است.

عبارت «د»: با انتقال فرهنگ خود به نسل‌های بعد تداوم می‌یابد: مربوط به جهان اجتماعی است.

عبارت «ه»: از طریق زاد و ولد از نسلی به نسل دیگر منتقل می‌شود: مربوط به موجود زنده است.

۵۵- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * جامعه‌شناسی ۱ (درس ۳)

■ آلودگی طبیعت، نتیجه‌ی کارهای نابخردانه‌ی انسان‌هاست ← تأثیر جهان اجتماعی بر جهان طبیعی

■ ساخت خانه‌های مقاوم در برابر زلزله ← تأثیر جهان طبیعی بر جهان اجتماعی

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: تأثیر جهان طبیعی بر جهان اجتماعی - تأثیر جهان طبیعی بر جهان اجتماعی

گزینه ۲: تأثیر جهان طبیعی بر جهان اجتماعی - تأثیر جهان اجتماعی بر جهان طبیعی

گزینه ۳: تأثیر جهان ماوراءطبیعی بر جهان اجتماعی - تأثیر جهان طبیعی بر جهان اجتماعی

۵۶- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * جامعه‌شناسی ۱ (درس ۴)

■ لایه‌های عمیق و بنیادین جهان اجتماعی، کمتر در معرض تغییر و تحول قرار دارند و بخش‌هایی هستند که تأثیر تعیین‌کننده بر جهان اجتماعی دارند.

■ نهاد اجتماعی، مجموعه‌ای از عقاید، ارزش‌ها، هنجارها و نمادهایی است که برای رفع نیازهای معینی از افراد و جهان اجتماعی اختصاص پیدا می‌کند. خانواده، تعلیم و تربیت، سیاست و اقتصاد از مهم‌ترین نهادهای اجتماعی‌اند. (پس قسمت سوم همه گزینه‌ها درست است.)

۵۷- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * جامعه‌شناسی ۱ (درس ۴)

الف) امنیت اجتماعی جزء آرمان‌ها و ارزش‌ها می‌باشد و ذهنی و غیرمحسوس و کلان است.

ب) کنکور سراسری به‌صورت گسترده در کل کشور برگزار می‌شود و عینی و کلان است.

ج) فرهنگ از جهت گسترده بودن کلان محسوب می‌شود و ذهنی است نه عینی.

د) تحقیقات دانش‌آموزی امری عینی است (مصاحبه کردن، پرسش‌نامه پر کردن و ...) و چون دانش‌آموزی است پس پدیده‌ای خرد است.

۵۸- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * جامعه‌شناسی ۳ (درس ۱)

بررسی گزینه‌ها:

گزینه ۱: هر دو قسمت درست است.

گزینه ۲: قسمت اول نادرست است، زیرا بررسی تخصصی آگاهی‌های به‌کاررفته در کنش‌ها مربوط به دانش علمی است، نه دانش عمومی؛ قسمت دوم نیز نادرست است، چون آگاهی مشترک افراد در زندگی اجتماعی مربوط به دانش عمومی است.

گزینه ۳: هر دو قسمت درست است.

گزینه ۴: قسمت اول درباره دانش عمومی درست است و قسمت دوم درباره دانش علمی نادرست است؛ زیرا دانش علمی برای حل مسائل اجتماعی به شناخت و راهکارهای دانش عمومی بسنده نمی‌کند و به شناخت دقیق‌تری نیاز دارد.

۵۹- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * جامعه‌شناسی ۳ (درس ۱)

■ شیوه احوال‌پرسی یک پدیده اجتماعی است. مردم با آموختن آن در زندگی اجتماعی و پژوهشگر با تأمل و بررسی دقیق‌تر آن، به ترتیب دانش عمومی و دانش علمی به‌دست می‌آورند.

■ کسی که دانش علمی دارد، در مواجهه با باورهای نادرست، آسیب‌ها و اشکالاتی را که به دانش عمومی راه پیدا کرده‌اند، شناسایی می‌کند.

■ هر وقت بیکاری و فقر به مسائل جدی جامعه تبدیل شوند، زمینه برای پیدایش و رشد دانش علمی درباره آن‌ها فراهم می‌شود.

■ افراد برخوردار از دانش عمومی، مشکل ترافیک را می‌شناسند و برای حل آن راهکارهایی پیشنهاد می‌کنند، اما افرادی که درباره این مسئله شناخت علمی دارند، از شناخت دقیق‌تری برخوردارند و برای آن راه‌حل‌های صحیح پیدا می‌کنند.

۶۰- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * جامعه‌شناسی ۳ (درس ۱)

■ در دیدگاه اول، تفاوت دانش علمی با دانش عمومی در روش آن‌هاست. دانش علمی تنها از راه حس و تجربه و به‌صورت نظام‌مند به‌دست می‌آید ولی دانش عمومی، دانش حاصل از زندگی افراد است که از راه جامعه‌پذیری به‌دست می‌آید.

■ در دیدگاه سوم، دانش علمی ضمن ریشه داشتن در دانش عمومی، امکان انتقاد از دانش عمومی و تصحیح آن را دارد. در این دیدگاه، دانش عمومی و دانش علمی رابطه متقابل دارند. بر یکدیگر اثر گذاشته و از هم اثر می‌پذیرند و به‌مرور متناسب می‌شوند.

۶۱- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * جامعه‌شناسی ۳ (درس ۱)

همه عبارت‌های ذکرشده در صورت سؤال مربوط به دانش عمومی می‌باشد به‌جز مورد اول: کسی که دانش علمی دارد، به درک عمیقی از دانش عمومی جهان اجتماعی خود می‌رسد.

۶۲- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * جامعه‌شناسی ۳ (درس ۱)

الف) تجربه عملی ← دانش عمومی ب) بررسی نظام‌مند داده‌ها ← دانش علمی

ج) تجربه روزمره ← دانش عمومی د) آزمایش کنترل‌شده ← دانش علمی

۶۳- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * جامعه‌شناسی ۳ (درس ۱)

تصویری که در صورت سؤال آمده است، مربوط به دیدگاه دوم است که در تقابل با رویکرد اول است. این رویکرد، همه دانش‌ها را دانش حاصل از زندگی می‌داند. دانش‌ها کشف و بازخوانی واقعیت نیستند، بلکه خلق و بازسازی آن هستند که انسان‌ها برای سامان دادن به زندگی خود تولید می‌کنند. برتری دانش تجربی بر دانش حاصل از زندگی را بی‌اعتبار می‌داند و به‌عکس دانش عمومی را پایه و اساس هرگونه دانشی از جمله دانش تجربی می‌داند. در برخی در نحل‌های این دیدگاه، مرز دانش علمی و عمومی فرومی‌پاشد.

۶۴- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * جامعه‌شناسی ۳ (درس ۱)

■ اعضای جهان اجتماعی، برای حل تعارض میان دانش علمی و دانش عمومی، تلاش می‌کنند. گاهی با رها کردن بخشی از ذخیره دانشی به نفع بخشی دیگر و گاهی با طرح ایده‌های جدید این تعارض‌ها را حل می‌کنند.

■ در تعارض میان دانش علمی و عمومی، دانش علمی از رشد و رونق لازم بازمی‌ماند و دغدغه و توان لازم برای حل مسائل و مشکلات دانش عمومی را از دست می‌دهد.

۶۵- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: دشوار * جامعه‌شناسی ۳ (درس ۱)

دانش عمومی بخشی از ذخیره دانشی ما است و ذخیره دانشی، بخش دیگری نیز دارد که با تأمل و اندیشه در دانش عمومی شکل می‌گیرد؛ یعنی این دو با هم در ارتباط و تعامل هستند و قلمرو دانش علمی محدود به دانش تجربی نیست.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: نقش دانش عمومی در شکل‌گیری دانش علمی را نفی می‌کند.

گزینه ۲: رابطه دانش عمومی و علمی را بیش از حد جدا از یکدیگر نشان می‌دهد.

گزینه ۴: ابتدای آن درست است، اما عبارت «تفاوتی میان روش و اعتبار آن‌ها وجود ندارد» آن را به نتیجه‌ای نادرست می‌رساند.

روان‌شناسی

۶۶- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: متوسط * روان‌شناسی (درس ۱)

عبارت «اول»: پژوهش‌های دانشمندان با «طرح مسئله» شروع می‌شود. اینکه «تماشای برنامه‌های خشونت‌آمیز رسانه‌ها چه تأثیری بر پرخاشگری کودکان دارد؟» یک پرسش و مسئله است.

عبارت «دوم»: فرضیه‌ها در صورت پذیرفته شدن در شرایط مختلف آزمایشی به قانون یا اصل تبدیل می‌شوند. مجموعه‌ای منسجم از اصول و قوانین علمی درباره یک موضوع، نظریه را تشکیل می‌دهند. این عبارت از آنجایی که به کنار هم قرار گرفتن قوانین مربوط به حافظه اشاره می‌کند، نشان‌دهنده «نظریه» است.

عبارت «سوم»: در اینجا «تأثیر پاداش بر تکرار یک رفتار» صرفاً یک فرضیه نیست، بلکه مکرراً بررسی شده و به نتیجه رسیده است؛ در نتیجه یک «اصل» یا «قانون» است.

عبارت «چهارم»: یک «فرضیه» است، زیرا پژوهشگر با توجه به تجربه‌های قبلی پیش‌بینی کرده است دانش‌آموزانی که شب‌ها بیشتر استراحت می‌کنند، نمره‌های بالاتری خواهند گرفت.

۶۷- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: دشوار * روان‌شناسی (درس ۱)

پیچیدگی رفتار و ویژگی‌های انسان، باعث دشواری توصیف و تبیین موضوع‌های روان‌شناسی می‌شود. این امر باعث می‌شود که پیش‌بینی، کنترل آن‌ها دشوار شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: رعایت مسائل اخلاقی در پژوهش یکی از عواملی است که دستیابی به یافته‌های یکسان در روان‌شناسی را دشوار می‌کند؛ بنابراین جهت فلش باید برعکس باشد.

گزینه ۲: پیچیدگی رفتار و ویژگی‌های انسان باعث می‌شود توصیف دقیق و همچنین تبیین موضوع‌های روان‌شناسی دشوار گردد؛ بنابراین جهت فلش در این گزینه باید برعکس باشد.

گزینه ۳: «پیش‌فرض‌های روان‌شناس» و «ارزش‌های او» هر دو بر مشاهده رفتار تأثیر می‌گذارند و بین خودشان رابطه علت و معلولی نیست.

۶۸- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: متوسط * روان‌شناسی (درس ۱)

عبارت گزینه دو نادرست است. در روش علمی، دانشمند با «طرح مسئله» تنها به شناسایی موقعیت‌های مجهول و ناشناخته می‌پردازد، نه به روشن کردن آن‌ها. روشن کردن این موقعیت‌ها، با روش‌های تجربی و ارائه پاسخ صورت می‌گیرد. همچنین بررسی‌های منظم و قاعده‌مند برای روشن کردن موقعیت‌های ناشناخته به کار می‌روند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: درست؛ مواجهه دانشمند با مسئله برخلاف فرد عادی، منظم و قاعده‌مند است.

گزینه ۳: درست؛ دانشمند با طرح مسئله، موقعیت‌های ناشناخته را شناسایی می‌کند و سپس با روش‌های تجربی سعی می‌کند به آن‌ها پاسخ داده و این موقعیت‌ها را روشن سازد.

گزینه ۴: درست؛ در روش علمی همواره به دنبال جست‌وجوی چیزی هستیم. در جست‌وجوی چیزی بودن باعث می‌شود تا روش علمی، هدفمند باشد.

۶۹- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: دشوار * روان‌شناسی (درس ۱)

برای تشخیص متغیرهای یک پژوهش به دو نکته زیر توجه کنید:

(۱) متغیر هر چیزی است که تغییر می‌کند، یعنی در بین افراد شرکت‌کننده در تحقیق، مقادیر و اشکال متفاوتی پیدا می‌کند.

(۲) همچنین متغیرهای اصلی پژوهش، چیزهایی هستند که پژوهشگر می‌خواهد ارتباط آن‌ها را با یکدیگر بسنجد.

در این پژوهش پژوهشگر به دنبال بررسی تأثیر میزان امید به آینده بر انگیزه پیشرفت و نمره‌های درسی است. پس این سه مورد، متغیرهای اصلی محسوب می‌شوند. در واقع به تبع میزان امید به آینده، انگیزه پیشرفت و نمره‌های درسی دانش‌آموزان نیز تغییر می‌کنند.

توجه داشته باشید که بازه سنی (۱۵ تا ۱۷) و محل تحصیل دانش‌آموزان (یک دبیرستان مشخص) در این پژوهش میان همه یکسان است و از متغیرهای اصلی به شمار نمی‌روند.

۷۰- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: ساده * روان شناسی (درس ۱)

عبارت اول: درست؛ رفتار به هر نوع فعالیت قابل مشاهده جاندار (اعم از انسان و غیرانسان) گفته می شود و الگوهای حرکتی نوزادان که با فیلم برداری ثبت می شوند، نمونه هایی از آن هستند.

عبارت دوم: نادرست؛ فرایندهای ذهنی مثل اندیشیدن به انتخاب رشته، به صورت مستقیم قابل مشاهده نیستند، بلکه از طریق آثار و کارکردهای قابل مشاهده شان مورد بررسی قرار می گیرند.

عبارت سوم: درست؛ روان شناسی علم مطالعه رفتار و فرایندهای ذهنی است. مطالعه رفتار محدود به انسان نیست و در بسیاری از آزمایش ها، تفاوت جدی میان انسان و حیوان گذاشته نمی شود؛ در نتیجه، مشاهده رفتار نوع دوستانه حیوان ها می تواند بخشی از یک پژوهش روان شناسی باشد.

عبارت چهارم: نادرست؛ حافظه را می توان به واسطه آثار و کارکردهای قابل مشاهده اش، مانند پاسخ فرد هنگام یادآوری اطلاعات، مورد مطالعه تجربی قرار داد.

۷۱- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: متوسط * روان شناسی (درس ۱)

رفتار شامل هر نوع فعالیت قابل مشاهده جانداران است؛ مانند ساختن کاردستی، استراحت کردن و تکان دادن دم.

شناخت شامل فعالیت هایی است که به صورت مستقیم قابل مشاهده نیستند و به واسطه آثار و کارکردهای قابل مشاهده شان مورد مطالعه تجربی قرار می گیرند؛ مانند احساس رضایت، توجه و تمرکز.

بررسی موارد:

- احساس رضایت آرمان از تلاش خود یک حالت درونی است که مستقیماً قابل مشاهده نیست.
- معطوف کردن توجه به سخنان معلم یک حالت ذهنی است، دقت کنید این حالت ذهنی ممکن است نمود بیرونی داشته باشد مثل نگاه کردن به معلم، یادداشت برداری و... ولی به دلیل اینکه اصل موضوع (در اینجا تمرکز) قابلیت مشاهده مستقیم ندارد، شناخت یا فرایند ذهنی به شمار می رود.
- ساختن کاردستی نستر و تکان دادن دم گربه هر دو فعالیت های قابل مشاهده مستقیم هستند.

۷۲- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: دشوار * روان شناسی (درس ۱)

عبارت اول: گذشت زمان و تغییر در پیش فرض های علم، تغییر در نیازهای فرهنگی و زیستی و همچنین افزایش اطلاعات در هر علم باعث بازنگری در توصیف و تبیین های آن علم می شوند. قسمت اول گزینه های ۱، ۲ و ۴ به عوامل دیگر اشاره دارند و تنها قسمت اول گزینه ۳ (افزایش اطلاعات در هر علم) با «دستیابی به یافته های تازه» ارتباط دارد.

عبارت دوم: روان شناسی علاوه بر رفتار قابل مشاهده جانداران، به بررسی فرایندهای ذهنی یا شناخت نیز می پردازد. قسمت دوم در گزینه های ۳ و ۴ درست است.

عبارت سوم: دلیل دشواری رسیدن به یافته های یکسان در روان شناسی، پیچیدگی پژوهش های مربوط به انسان، رعایت مسائل اخلاقی و تأثیر ارزش ها در نگاه و تفسیر پدیده های انسانی است. از این رو، روش های تجربی و علمی همواره با محدودیت هایی در تبیین پدیده های انسانی مواجه اند. اینکه موضوع پژوهش ابعاد جسمانی و غیرجسمانی درهم تنیده داشته باشد، به عامل «پیچیدگی پژوهش های مربوط به انسان» مرتبط است که در نهایت باعث دشواری تکرارپذیری در این مسائل می شود. قسمت سوم گزینه های ۳ و ۴ درست است.

عبارت چهارم: تمرکز یک فرایند ذهنی است و آنچه امکان بررسی تجربی آن را مهیا می کند، آثار و کارکردهای قابل مشاهده آن است که از طریق آن ها می توان تمرکز را به صورت غیرمستقیم مشاهده و بررسی کرد. تنها گزینه ۳ به این مورد اشاره کرده است.

۷۳- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: دشوار * روان شناسی (درس ۱)

عالی ترین مرتبه شناخت، حل مسئله و تصمیم گیری است. «یافتن راهی برای چیدن آثار در فضای موجود»، نمونه ای از حل مسئله و از بالاترین مراتب شناخت است.

بررسی سایر گزینه ها:

گزینه ۲ مربوط به حافظه، گزینه ۳ قضاوت و گزینه ۴ نشانگر استدلال است که همگی نسبت به حل مسئله در مراتب پایین تری قرار دارند.

۷۴- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: دشوار * روان شناسی (درس ۱)

حافظه به تنهایی در شناخت عالی جای نمی گیرد، اما استنباط از اطلاعات موجود در حافظه به معنای تفکر و مراتب عالی شناخت است که نسبت به شناخت پایه به پردازش پیچیده تری نیاز دارد.

بررسی گزینه های نادرست:

گزینه ۲: تفسیر محرک های انتخاب شده به معنای ادراک است که پیش از شکل گیری حافظه رخ می دهد، نه بعد از آن. در نتیجه، نمی توان گفت ادراک پیچیده تر از حافظه است.

گزینه ۳: شناخت پایه از توجه (انتخاب محرک) آغاز می شود، نه از احساس محرک ها.

گزینه ۴: استنباط از اطلاعات نگهداری شده به معنای تفکر و شناخت عالی است، نه مرحله ای که پیش از ورود به تفکر باید انجام شود.

۷۵- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: دشوار * روان‌شناسی (درس ۱)

بررسی عبارات به ترتیب:

عبارت اول: در این عبارت فرد با دیدن عکس ساحل، تصویر سفر چند سال پیش خود را به‌خاطر می‌آورد، پس حافظه رخ داده است (رد گزینه‌های ۱، ۲ و ۳).

عبارت دوم: اینکه فرد صدای شنیده‌شده از کوچه را صدای زنگ دوچرخه تشخیص می‌دهد، نشان‌دهنده ادراک است. به فرایند تفسیر و معنابخشی به محرک‌های انتخابی ادراک گفته می‌شود (رد گزینه‌های ۲ و ۳).

عبارت سوم: این عبارت مبتنی بر تفکر فرد و نتیجه‌گیری او از مقایسه نتایج تمرین‌های قبلی است که مصداق تفکر و شناخت عالی محسوب می‌شود. دقت کنید صرف نگهداری و بازبازی اطلاعات در حافظه تفکر نیست (رد گزینه‌های ۲ و ۳).

۷۶- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: دشوار * روان‌شناسی (درس ۱)

قسمت اول: در گزینه ۲، رعدا باید پس از سنجیدن زمان و هزینه چند مسیر، مناسب‌ترین مسیر سفر را انتخاب کند. تصمیم‌گیری در بالاترین سطح شناخت قرار دارد و نسبت به گزینه‌های دیگر که به ترتیب به ادراک، توجه و استدلال مربوط هستند، در سطح بالاتری قرار دارد. نکته: هرچه از شناخت پایه به سمت شناخت عالی پیش می‌رویم، عمل پردازش پیچیده‌تر می‌شود.

قسمت دوم: پردازشی کارآمدتر است که علاوه بر ویژگی‌های حسی، مبتنی بر ویژگی‌های کیفی نیز باشد؛ بنابراین باید به دنبال پردازش مفهومی باشیم. پردازش کیان که هنگام بررسی یک نقاشی، علاوه بر رنگ و شکل آن، مضمون و پیام اثر را نیز تفسیر می‌کند، پردازش مفهومی است. در سایر گزینه‌ها پردازش ادراکی وجود دارد.

۷۷- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: ساده * روان‌شناسی (درس ۱)

پردازش به معنای دریافت و فهم بیشتر است. انسان‌ها در پردازش به یک شیوه عمل نمی‌کنند. هرگاه پردازش صرفاً بر ویژگی‌های حسی، مانند اندازه و شکل ظاهری گل‌دان‌ها تکیه داشته باشد، پردازش ادراکی است و پردازشی که علاوه بر ویژگی‌های حسی تحت تأثیر ویژگی‌های کیفی نیز قرار دارد، پردازش مفهومی است. در مثال مطرح‌شده، فرد به دلیل داشتن پردازش ادراکی تنها به اندازه و رنگ گل‌دان‌ها توجه می‌کند، نه به جنس و کیفیت آن‌ها، پس پردازش ادراکی دارد.

۷۸- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: متوسط * روان‌شناسی (درس ۱)

هر سه بخش گزینه ۱، به ترتیب درباره «مشاهده»، «آزمون» و «مصاحبه» درست است. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: بخش اول درست - بخش دوم نادرست: آزمون‌ها باید دقیقاً همان ویژگی‌ای را اندازه‌گیری کنند که برای سنجش آن ساخته شده‌اند. - بخش سوم درست.

گزینه ۳: بخش اول درست - بخش دوم نادرست: در پرسش‌نامه سؤال‌های روشنی درباره خود فرد از او می‌پرسیم، ولی آزمون همیشه به پرسیدن چنین سؤال‌هایی محدود نیست. گاهی فرد باید شکل‌ها را دسته‌بندی کند، الگوهایی را کامل کند، به محرک‌ها پاسخ دهد و ... - بخش سوم نادرست: مصاحبه برخلاف گفت‌وگوی معمولی، هدفمند و سازمان‌یافته است.

گزینه ۴: بخش اول نادرست: نتایج آزمون‌ها نمره‌گذاری می‌شوند، ولی اطلاعات حاصل از مشاهده لزومی به نمره‌گذاری ندارند. - بخش دوم درست - بخش سوم نادرست: در مصاحبه، پرسش‌های بعدی براساس پاسخ‌های فرد تعیین می‌شوند، نه اینکه ترتیب آن‌ها مستقل از پاسخ‌ها باشد.

۷۹- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: ساده * روان‌شناسی (درس ۱)

در روش مشاهده، ثبت دقیق اطلاعات و پرهیز از پیش‌داوری ضروری است. در روش مصاحبه پژوهشگر پرسش بعدی را در جریان گفت‌وگو و براساس پاسخ فرد تعیین می‌کند و همه سؤال‌ها از پیش مشخص نیستند.

۸۰- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: متوسط * روان‌شناسی (درس ۱)

در این مثال، مناسب‌ترین روش برای بررسی «تعداد دفعات هل دادن هم‌بازی‌ها در مدت زمانی مشخص»، این است که رفتار کودکان مورد مشاهده قرار بگیرد و تعداد دفعاتی که یکدیگر را هل می‌دهند به‌طور دقیق ثبت شود. رد سایر گزینه‌ها:

پرسش‌نامه و مصاحبه هنگامی کاربرد دارند که موضوع موردنظر قابلیت مشاهده مستقیم نداشته باشد. در این مثال، تعداد دفعات هل دادن هم‌بازی‌ها توسط کودکان، یک موضوع مشاهده‌پذیر است.

دقت کنید در تعریف عملیاتی «پرخاشگری»، اشاره‌ای به کسب نمره در آزمون پرخاشگری نشده، بلکه این متغیر به شکل دیگری کمی شده است.

نکته: روش مشاهده مخصوصاً در پژوهش‌های مربوط به کودکان، کاربرد زیادی دارد.

زبان عربی

- ۸۱- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * عربی، زبان قرآن ۱ (درس ۱)
«إِعْمَلُوا»: انجام دهید (رد گزینه ۱) // صَالِحًا: کار نیک (رد گزینه ۳) // «إِنِّي»: بی گمان من (رد گزینه ۳) // هَا: به آنچه (رد گزینه ۴) نَعْمَلُونَ: انجام می دهید (رد گزینه ۱) // «عَلَيْمٌ»: دانایم (رد گزینه ۴) // کلمه «پس» در گزینه ۴ زائد است.
- ۸۲- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: ساده * عربی، زبان قرآن ۱ (درس ۲)
«أَحْسَنُ»: بهتر (رد گزینه های ۲ و ۳ و ۴) // «تَفَرُّغَ»: خالی شود (رد گزینه های ۳ و ۴) // «يَنْتَظِرُونَ»: منتظر می مانند (رد گزینه ۴) // «يَتَوَكَّنَ»: ترک می کنند (رد گزینه ۴) // «كُتِبَها»: کتاب های آن (رد گزینه های ۳ و ۴) // ترجمه «آنجا» به جای «الْمَكْتَبَةُ» نادرست است (رد گزینه های ۲ و ۳).
- ۸۳- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * عربی، زبان قرآن ۳ (درس ۱)
«يَعْرِفُ النَّاسُ الْمَرْءَ»: مردم انسان را می شناسند (رد گزینه ۳) // «بِأَفْعَالِهِ»: با کردارهایش (رد گزینه های ۲ و ۳) // «قَدْرُهُ»: ارزش او (رد گزینه ۲) // «يُحْسِنُهُ»: آن را نیک انجام می دهد (رد گزینه های ۳ و ۴).
- ۸۴- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * عربی، زبان قرآن ۱ (درس ۲)
«طَالِبَاتٍ»: دانش آموزانی (رد گزینه های ۱ و ۴) // «إِخْدَى الْحُجْرَاتِ»: یکی از اتاق ها (رد گزینه ۲) // «ظَلَّتْ»: گمان کرد (رد گزینه ۲) // «وَالِدَتِها»: مادرش (رد گزینه ۴).
- ۸۵- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * عربی، زبان قرآن ۳ (درس ۱)
«أَفْتَتَنُ»: آیا گمان می کنی (رد گزینه ۱) // «قَدْ خُلِقَ»: آفریده شده است (رد گزینه ۳) // «أَمْ»: یا (رد گزینه ۳) // «خُلِقَ»: آفریده شده است (رد گزینه ۴).
- ۸۶- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * عربی، زبان قرآن ۱ (درس ۱، درس ۲)
بررسی سایر گزینه ها:
گزینه ۱: يَفُوقُ: از شش متر بیشتر است
گزینه ۳: و: درحالی که / قَدَمًا: قدمی
گزینه ۴: فَمَانُونَ: هشتاد
- ۸۷- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * عربی، زبان قرآن ۱ (درس ۱، درس ۲) * عربی، زبان قرآن ۳ (درس ۱)
«سَبْعًا وَ ثَلَاثِينَ» معادل عدد «سی و هفت» است.
- ۸۸- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * عربی، زبان قرآن ۱ (درس ۱)
پراکنده: الْمُتَنَشِّرَةِ (رد گزینه ۱) // پدید آورد: أَوْجَدَ (رد گزینه ۲) // معادل عربی «خداوند» در گزینه ۲ نیامده است. / در گزینه ۳ ضمیر باید به صورت مذكر «فِيهِ» بیاید؛ زیرا به «اللَّيْلِ» برمی گردد و «اللَّيْلِ» مذكر است. (رد گزینه ۳)
- ۸۹- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: ساده * عربی، زبان قرآن ۳ (درس ۱)
عبارت های «ب» و «د» بیانگر این مطلب است که مردم از جهت نسب برابرند.
بررسی سایر گزینه ها:
«الف»: اشاره دارد به اینکه درمان انسان در خود اوست، اما از آن آگاه نیست.
«ج»: اهل علم زنده اند؛ درحالی که دیگران در برابر آنان همچون مردگان اند.

■ ترجمه متن:

«پس از پایان ساعت کار مدرسه، برخی از دانش آموزان مدرسه همراه با معلم علوم به بوستانی عمومی در شهرشان رفتند. دانش آموزان می خواستند بدانند منظور از تأسیسات عمومی چیست و از آن ها نگهداری کنند. معلم گفت: «آن ها مکان هایی هستند که دولت مالک آن هاست و همه مردم از آن ها بهره می برند و نگهداری از تأسیسات عمومی بر هر شهروندی واجب است.» سپس به درختان دارای شاخه های سرسبز نگاه کردند و معلم گفت: «این ها از نعمت های خداوند هستند؛ پس بر ما لازم است از آن ها نگهداری کنیم.» اندکی بعد، مریم شیر آبی را که کمی باز بود دید و آن را بست. حسین نیز مقداری از زباله هایی را که بعضی از مردم در جای نامناسب ریخته بودند، جمع کرد. سپس وارد یک کتابخانه عمومی شدند و کتاب های بسیاری دیدند. یکی از دانش آموزان گفت: «این کتابخانه نیز از تأسیسات عمومی است.» در بوستان، علی دانش آموز دختری را دید که زباله ها را در جای نامناسب می انداخت؛ پس با سخنی نیک او را نصیحت کرد. معلم از دانش آموزانش تشکر کرد و گفت: «آفرین بر شما؛ شما به عنوان شهروندان به وظایفتان عمل می کنید.» سپس دانش آموزان در حالی که از آنچه آموخته بودند خوشحال بودند، به مدرسه بازگشتند.

- ۹۰- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * عربی، زبان قرآن ۱ (درس ۱، درس ۲)
گزینه ۲ مطابق متن است؛ دولت مالک تأسیسات عمومی است و همه مردم از آن‌ها بهره می‌برند.
- ۹۱- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * عربی، زبان قرآن ۱ (درس ۱، درس ۲)
رفتار مریم، حسین و علی نمونه‌ای از احساس مسئولیت در برابر محیط و امکانات عمومی است؛ بنابراین گزینه ۲ مناسب‌تر است.
- ۹۲- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * عربی، زبان قرآن ۱ (درس ۱، درس ۲)
تعداد کتاب‌هایی که دانش‌آموزان در کتابخانه دیدند، در متن مشخص نشده است.
- ۹۳- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * عربی، زبان قرآن ۱ (درس ۱، درس ۲)
«مَسْرُورُونَ»: اسم المفعول است؛ نه اسم الفاعل.
- ۹۴- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * عربی، زبان قرآن ۱ (درس ۱، درس ۲)
«شَاهَدْتُ»: فعل ماضٍ، مزید ثلاثی من باب «مفاعلة» است؛ نه مجرد ثلاثی.
- ۹۵- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * عربی، زبان قرآن ۱ (درس ۱)
«ذَاتُ» ← «ذَاتِ»
- ۹۶- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * عربی، زبان قرآن ۱ (درس ۲)
بررسی سایر موارد:
گزینه ۲: سِتَّةَ وَ عَشَرَ ← سِتَّةَ عَشَرَ (بین اعداد مرکب ۱۱ تا ۱۹ از حرف «و» استفاده نمی‌کنیم).
گزینه ۳: سِتَّةَ وَ تِسْعُونَ ← تِسْعَةَ وَ سِتُّونَ (به اشتباه نود و شش نوشته شده است).
گزینه ۴: أَرْبَعُونَ وَ سَبْعَةَ ← سَبْعَةَ وَ أَرْبَعُونَ (ابتدا یکان می‌آید، سپس دهگان).
- ۹۷- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * عربی، زبان قرآن ۱ (درس ۱)
«لا» در گزینه ۳ ناهیه است؛ اما در سایر گزینه‌ها نافیه است.
ترجمه گزینه ۳: «لباس‌ها را روی زمین ننگذارید. پس این [کار] ممنوع است!»
- ۹۸- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: ساده * عربی، زبان قرآن ۱ (درس ۲)
در گزینه ۲ «مِئَةً وَ ثَمَانِيَةَ عَشَرَ: صد و هجده» عدد معطوف است، اما در سایر گزینه‌ها به ترتیب «ثَمَانِينَ»، «سِتِّينَ» و «ثَلَاثُونَ» اعداد عقود هستند.
- ۹۹- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * عربی، زبان قرآن ۱ (درس ۱)
در این گزینه «فَلَا حَاتُ» جمع مؤنث سالم است و «لَا تَقْطَعَنَّ»، «أَنْتَنَ» و «تَأْكُلْنَ» با آن در جمع مؤنث مخاطب مطابقت دارند؛ «الشَّجَرَةَ» و «ها» نیز مفرد مؤنث هستند و با یکدیگر مطابقت دارند.
- بررسی سایر موارد:
گزینه ۱: مِنْهُمْ ← مِنْهَا (ضمیر به «عُصُوبِ هَذِهِ الشَّجَرَةِ» برمی‌گردد که جمع غیرعاقل است؛ پس باید به صورت مفرد مؤنث بیاید).
گزینه ۳: تَنْظُرَانِ ← يَنْظُرَانِ (با توجه به «هَذَا الْفَلَّاحَانِ» و ضمیر «هُمَا» باید فعل مثنای مذکر غایب بیاید).
گزینه ۴: إِنَّا ← إِيَّيْ (با توجه به «لَا أَقْطَعُ» و ضمیر «أَنَا» باید برای متکلم وحده بیاید که به اشتباه برای متکلم مع الغیر آمده است).
- ۱۰۰- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * عربی، زبان قرآن ۱ (درس ۲)
گزینه ۲: «الْمَرَّةَ خَمْسَةً» ← «الْمَرَّةَ الْخَامِسَةَ» / گزینه ۳: «ثَالِثَ مَرَاتٍ» ← «ثَلَاثَ مَرَاتٍ» / گزینه ۴: «كُتِبَ جَدِيدَةً» ← «كُتِبَ جَدِيدًا»

تاریخ

- ۱۰۱- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * تاریخ ۱ (درس ۱)
نکته: مراحل پژوهش در تاریخ: (۱) انتخاب موضوع (۲) تدوین پرسش‌های تحقیق (۳) شناسایی منابع (۴) گردآوری و تنظیم اطلاعات (۵) تحلیل و تفسیر اطلاعات (۶) گزارش یافته‌های پژوهش
- برای سنجش اعتبار یک منبع، بررسی می‌شود که نویسنده آن خود شاهد رویدادها بوده یا آن‌ها را از دیگران نقل کرده است. ← مرحله سوم
 - یافته‌های نهایی پژوهش در قالب سخنرانی به دیگران ارائه می‌شود. ← مرحله ششم
 - اطلاعات مربوط به موضوع از منابع تاریخی استخراج و سپس دسته‌بندی می‌شود. ← مرحله چهارم
 - وجود منابع و اطلاعات کافی، یکی از معیارهای مناسب بودن موضوع تحقیق است. ← مرحله اول

۱۰۲- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * تاریخ ۱ (درس ۱)

الف) تحلیل شواهد و بررسی علت‌ها و نتایج رویدادهای گذشته، توان درک و داوری افراد را پرورش می‌دهد. ← منبع شناخت و تفکر
ب) آشنایی با میراث فرهنگی، مردم را به نگهداری از آن به‌عنوان بخشی از شناسنامه ملی خود ترغیب می‌کند. ← تقویت حس میهن‌دوستی و هویت ملی

ج) پیامدهای برخی رویدادهای تاریخی، پس از زمان وقوعشان نیز بر زندگی نسل‌های بعد اثر می‌گذارد. ← بهره‌گیری از گذشته برای حال و آینده

۱۰۳- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * تاریخ ۱ (درس ۲)

گاه‌شماری اوستایی که در دوره ساسانیان رایج بود، سال را به ۱۲ ماه خورشیدی ۳۰ روزه تقسیم می‌کرد و پنج روز به نام «اندرگاه» به پایان ماه دوازدهم می‌افزود و مبدأ آن، به تخت نشستن هر پادشاه بود.

۱۰۴- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * تاریخ ۱ (درس ۲)

الف) بابلیان از گاه‌شماری خورشیدی - قمری استفاده می‌کردند. در این گاه‌شماری، سال به ۱۲ ماه قمری تقسیم می‌شد. هر ماه قمری ۲۹ یا ۳۰ روز داشت.

ب) در دوره اشکانیان، گاه‌شماری‌های بابلی، سلوکی و اوستایی متداول بود.

ج) در گاه‌شماری خورشیدی - قمری بابلی، سال قمری از سال خورشیدی کوتاه‌تر بود و اختلاف آن‌ها در هر سه سال به حدود یک ماه می‌رسید. برای رفع این مشکل، هر سه سال یک ماه به دوازده ماه سال اضافه می‌کردند.

د) گاه‌شماری جلالی یک گاه‌شماری خورشیدی دقیق بود و گاه‌شماری هجری خورشیدی براساس آن تنظیم شده است.

۱۰۵- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * تاریخ ۱ (درس ۳)

تپه‌های باستانی، به مکان‌هایی می‌گویند که بر اثر سکونت مردمان دوره‌های مختلف در یک محل و روی هم قرار گرفتن تدریجی لایه‌های باستانی شکل گرفته‌اند.

نکته: گزینه ۲ به گسترش سکونتگاه‌ها بر سطح زمین و گزینه ۳ به انباشته شدن خاک گورها اشاره دارد؛ هیچ‌یک تعریف تپه‌های باستانی نیست.

۱۰۶- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * تاریخ ۱ (درس ۳)

برخی از آثار و نشانه‌های تاریخی در گورستان‌ها و آرامگاه‌های باستانی به‌جا مانده‌اند. در این مکان‌ها، اشیای به‌دست‌آمده از گورهای باستانی، شیوه تدفین مردگان و معماری و مصالح آرامگاه‌ها به شناخت نظام اجتماعی، باورها، وضعیت اقتصادی و میزان پیشرفت‌های فنی جوامع گذشته کمک می‌کنند.

۱۰۷- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * تاریخ ۱ (درس ۴)

دوران گردآوری خوراک: در گذر صدها هزار سال، ساخت تیغه‌های سنگی پیشرفت کرد. انسان‌ها در این دوران ابزارهایی مانند تبر و زوبین ساختند. آنان برای حفظ جان خود، از غارها و کلبه‌های ساخته‌شده از شاخ و برگ درختان بهره می‌بردند.

دوران تولید خوراک: انسان‌ها برای کاشت و برداشت محصول، از دوره‌گردی دست کشیدند و در یک مکان ساکن شدند. به این ترتیب، نخستین روستاها را برای سکونت دائم پدید آوردند.

در دوران تولید خوراک، انسان‌ها محصولاتی بیش از نیاز خود تولید کردند و مازاد محصولات، زمینه دادوستد میان روستاهای دور و نزدیک را فراهم کرد.

۱۰۸- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * تاریخ ۳ (درس ۱)

■ محمدحسن‌خان اعتمادالسلطنه، از مورخان درباری دوره قاجار و مؤلف کتاب تاریخ منتظم ناصری که کوشید آثارش را از مداحی و پرده‌پوشی دور کند.

■ رضاقلی‌خان هدایت از مورخان دوره قاجار و نویسنده کتاب روضه‌الصفای ناصری است که شیوه تاریخ‌نویسی او به‌سبب کاربرد شعر و الفاظ مصنوع ادبی نقد شد.

■ میرزا محمد ناظم‌الاسلام کرمانی یکی از مورخان دوره قاجار است که در روایت انقلاب مشروطیت، به مردم و نقش طبقات اجتماعی مختلف توجه کرد.

۱۰۹- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * تاریخ ۳ (درس ۱)

نشریات قدیمی منبع پژوهشی ارزشمندی در مطالعات تاریخ معاصر محسوب می‌شوند. برخی روزنامه‌های فارسی‌زبان در خارج از ایران منتشر می‌شدند و نسخه‌های آن‌ها مخفیانه به کشور وارد می‌شد؛ پژوهشگران با بررسی این موضوع می‌توانند به نبود آزادی بیان در دوره قاجار پی ببرند.

۱۱۰- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * تاریخ ۱ (درس ۱)؛ تاریخ ۳ (درس ۱)

ارزیابی میزان اعتبار، دقت، صحت نویسنده و اصالت اسناد، مربوط به «گام سوم پژوهش تاریخی (شناسایی منابع)» است. تحول بنیادین تاریخ‌نگاری جدید شامل گذار از تملق و وقایع‌نگاری درباری، و به‌کارگیری نقد علمی منابع، سنجش اسناد و استفاده از روش تحقیق علمی در تحلیل حوادث است. بنابراین اقدام پژوهشگر در ارزیابی اعتبار اثر خورموجی مصداق گام سوم (شناسایی منابع) و نشانه‌گذار به نقد علمی اسناد در تاریخ‌نگاری جدید است.

۱۱۱- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: دشوار * تاریخ ۱ (درس ۱); تاریخ ۳ (درس ۱)

منابع مکتوب قدیمی به تنهایی برای شناخت کامل گذشته کافی نیستند، زیرا بیشتر اطلاعات آن‌ها به حوادث سیاسی و شرح اقدامات فرمانروایان اختصاص یافته و از زندگی اجتماعی و اقتصادی مردم غفلت کرده‌اند. همچنین یکی از اصول چهارگانه روش در تاریخ‌نگاری جدید، «استفاده از نتایج تحقیقات علوم و فنون مختلف مانند باستان‌شناسی، جغرافیا و جامعه‌شناسی» است. بنابراین، بازسازی معیشت مردم از طریق باستان‌شناسی، جبران‌کننده تمرکز منابع مکتوب بر شاهان (دهم) و مصداق استفاده از علوم مکمل در تاریخ‌نگاری جدید (دوازدهم) است.

۱۱۲- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: دشوار * تاریخ ۱ (درس ۱); تاریخ ۳ (درس ۱)

ابداع خط و متون ادبی زمینه ثبت تجربیات را فراهم کرد اما وقایع‌نگاری قدیم بیشتر به شاهان می‌پرداخت. با انتشار روزنامه‌ها (کاغذ اخبار و وقایع اتفاقیه)، ترجمه آثار و ظهور رمان‌های اجتماعی (کتاب احمد طالبوف و سیاحت‌نامه مراغه‌ای)، بیداری افکار عمومی رخ داد. این امر موجب تحول در «بینش تاریخ‌نگاری جدید» شد؛ به‌طوری‌که توجه مورخان از ثبت صرف اقدامات پادشاهان به سمت نقش مردم، طبقات اجتماعی و تحلیل ابعاد گوناگون سیاسی، اقتصادی و فرهنگی جلب گردید.

۱۱۳- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: دشوار * تاریخ ۱ (درس ۲); تاریخ ۳ (درس ۱)

ابن‌خلدون در مقدمه کتاب «العبر» بر تأثیر اقلیم و جغرافیا بر اخلاق، رفتار و حیات جوامع تأکید کرد. همچنین طبق متن اصلی درس ۱ تاریخ دوازدهم (صفحات ۹ و ۱۰)، سفرنامه‌های عصر قاجار (مانند سفرنامه بنجامین و اوپن) حاوی اطلاعات فوق‌العاده باارزشی درباره راه‌ها، گمرک، معماری متناسب با اقلیم، شرایط جغرافیایی و زیست اجتماعی مردم هستند که به‌عنوان منبع دست اول، دقیقاً زمینه تحلیل جغرافیای تاریخی و تأثیر محیط بر حیات انسانی را فراهم می‌سازند.

جغرافیا

۱۱۴- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: ساده * جغرافیا ۱ (درس ۱)

اینکه دمای پایین‌تر در یک روستای مرتفع بر انتخاب مصالح ساختمانی خانه‌های آن اثر می‌گذارد، موضوعی در حوزه «آب و هواشناسی» است.

۱۱۵- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: متوسط * جغرافیا ۱ (درس ۲)

جغرافی‌دانی برای بررسی وضعیت اشتغال شهر کرج، با استفاده از آمار یک دهه درصد شاغلان را محاسبه و تغییرات آن را بررسی می‌کند؛ این عمل در «مرحله چهارم» از مراحل پژوهش در جغرافیا با عنوان مرحله «پردازش اطلاعات» جای دارد و در این مرحله با محاسبه درصد شاغلان و بررسی تغییرات آن، آمار جمع‌آوری‌شده را پردازش می‌کند.

۱۱۶- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: متوسط * جغرافیا ۱ (درس ۲)

عبارت «ب»، «پژوهشگر احتمال می‌دهد قطع درختان جنگلی در این مناطق موجب افزایش سیل شده باشد» مربوط به مرحله دوم یعنی تدوین فرضیه است و عبارت «الف»، «پژوهشگر برای مشاهده مستقیم به مناطق موردنظر می‌رود و ممکن است تصاویر ماهواره‌ای همان مناطق را نیز بررسی کند»، مربوط به مرحله سوم یعنی جمع‌آوری اطلاعات به روش میدانی و کتابخانه‌ای می‌باشد که هر دو مرحله قبل از مرحله چهارم یعنی پردازش اطلاعات و بعد از مرحله اول یعنی طرح سؤال و بیان مسئله قرار دارند. بنابراین ترتیب درست عبارت است از: طرح سؤال و بیان مسئله ← ب (تدوین فرضیه) ← الف (جمع‌آوری اطلاعات به روش میدانی و کتابخانه‌ای) ← پردازش اطلاعات قرار دادن «الف» پیش از «ب»: پاسخ پیشنهادی و حدس اندیشمندانه محقق مربوط به مرحله دوم یعنی تدوین فرضیه است که قبل از مرحله سوم یعنی جمع‌آوری اطلاعات انجام می‌شود.

قرار دادن «پردازش اطلاعات» پیش از دو یادداشت: هر دو اقدام قبل از پردازش اطلاعات (مرحله چهارم) و بعد از طرح سؤال و بیان مسئله (مرحله اول) صورت می‌گیرند و محقق پس از انجام مورد «ب» اقدام به جمع‌آوری اطلاعات (مرحله سوم) می‌کند. قرار دادن هر یک از دو یادداشت پیش از «طرح سؤال و بیان مسئله»: قبل از هر دو گام، پژوهشگر باید پژوهش دیگران را مورد بررسی قرار دهد (مرحله اول، طرح سؤال و بیان مسئله).

۱۱۷- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: دشوار * جغرافیا ۱ (درس ۲)

«نتیجه‌گیری و ارائه پیشنهادها» گام پنجم در یک پژوهش جغرافیایی است. نتیجه‌گیری یکی از مراحل حساس پژوهش است؛ زیرا در این مرحله، درستی یا نادرستی فرضیه براساس اطلاعات بررسی‌شده مشخص می‌شود. نتیجه‌گیری پاسخی نهایی پژوهشگر به سؤال تحقیق است. پژوهشگر با توجه به مسئله خود، نتیجه بررسی فرضیه و پیشنهادها را در چارچوب مسئله پژوهش خود ارائه می‌کند. نکته: به‌طور معمول، عبارت‌هایی مانند «پس از بررسی اطلاعات، روشن شد که تأیید می‌شود» نشانه نتیجه‌گیری هستند.

۱۱۸- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * جغرافیا ۱ (درس ۲)

پژوهشگر به محله‌های مورد مطالعه می‌رود و با ساکنان درباره علت جابه‌جایی‌شان مصاحبه می‌کند (مرحله سوم - جمع‌آوری اطلاعات) و پس از جمع‌آوری اطلاعات، پاسخ‌های مصاحبه با ساکنان را برای یافتن عوامل مشترک تجزیه و تحلیل می‌کند. (مرحله چهارم - پردازش اطلاعات) لازم است که پژوهشگر قبلاً پاسخ پیشنهادی و حدس اندیشمندانه خود را در مورد تغییر جمعیت محله‌های یک شهر ارائه کرده باشد. (مرحله دوم - تدوین فرضیه)

۱۱۹- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: ساده * جغرافیا ۳ (درس ۱)

با افزایش جمعیت مادرشهرها و گسترش حومه‌های آن‌ها، به تدریج مناطق مادرشهری در پیرامون مادرشهرها شکل گرفتند.

۱۲۰- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * جغرافیا ۳ (درس ۱)

در ایران اصلاحات ارضی در سه مرحله با سلب مالکیت مالکان بزرگ و واگذاری زمین به دهقانان خرده‌پا انجام گرفت اما به سبب تقسیم نامناسب زمین، حمایت نکردن دولت از کشاورزان، توجه به صنایع مونتاژ و واردات کالا از کشورهای خارجی نه تنها وضع روستاییان بهتر نشد، بلکه شرایط انهدام کشاورزی در ایران فراهم آمد؛ بنابراین کاهش واردات کالا از کشورهای خارجی، برخلاف توجه به صنایع مونتاژ، از این عوامل نیست و گزینه ۲ درست است.

نکته مهم: لازم است مفاهیم کتاب تاریخ را تحلیلی مطالعه کنید و توجه داشته باشید که در سؤالات ممکن است برخی عبارات مشابه متن کتاب بیان شود؛ مثلاً «توزیع نامناسب زمین میان دهقانان» معادل «تقسیم نامناسب زمین‌های کشاورزی» است.

۱۲۱- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * جغرافیا ۱ (درس ۱)؛ جغرافیا ۳ (درس ۱)

۱) بهره‌برداری غیراصولی و برهم خوردن تعادل محیط نتیجه «نگاه سودجویانه انسان برای رسیدن به خواسته‌ها» است.
۲) «مقر» مکان دقیق استقرار و هسته اولیه سکونتگاه است که با نابودی منابع آب دچار تضعیف می‌شود؛ اما قرارگیری در مسیر ترانزیت ریلی، «موقعیت» ارتباطی جدیدی در سطح ناحیه برای آن ایجاد می‌کند.
۳) ارائه خدمات ترانزیت و پایانه ریلی نیازمند حداقل جمعیت متقاضی بالاتر (آستانه جمعیتی بیشتر) بوده و مسافتی که خدماتی ارائه می‌دهد (دامنه نفوذ) نسبت به کشاورزی محلی بسیار گسترده‌تر است.

۱۲۲- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * جغرافیا ۱ (درس ۱)؛ جغرافیا ۳ (درس ۱)

گام اول: دید ترکیبی در جغرافیا (دهم) یعنی مطالعه هم‌زمان عوامل طبیعی و انسانی به صورت کل‌نگر.
گام دوم: این نگاه موجب درک دقیق توان‌های محیطی و بهره‌برداری متوازن از منابع می‌شود.
گام سوم: سکونتگاه قادر به ارائه خدمات برتر و متنوع‌تر می‌شود که نیازمند آستانه جمعیتی بالاتر است.
گام چهارم: در هرم سلسله‌مراتب سکونتگاهی (دوازدهم)، سکونتگاه‌هایی که خدمات متنوع‌تر و پیچیده‌تری ارائه می‌دهند، در طبقات بالاتر هرم قرار گرفته و حوزه نفوذ گسترده‌تری دارند.

۱۲۳- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * جغرافیا ۱ (درس ۱)؛ جغرافیا ۳ (درس ۱)

براساس متن کتاب درسی:
■ در شهرها نوگرایی بیشتر، سرعت تغییرات اجتماعی سریع‌تر و فعالیت‌ها در فضاهای محدود متراکم‌تر است (دوازدهم).
■ تحلیل چنین سکونتگاه متراکمی نیازمند استفاده هم‌زمان از شاخه‌های انسانی جغرافیا (شهری، جمعیت، اقتصادی) براساس «دید ترکیبی» است (دهم).

گزینه‌های ۲، ۳ و ۴ دارای گزاره‌های کاملاً نادرست و مغایر متن کتاب درسی هستند.

۱۲۴- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: ساده * جغرافیا ۱ (درس‌های ۱ و ۲)

«روابط متقابل انسان با محیط» یکی از مفاهیم اساسی در جغرافیا است و با سؤال «چطور (چگونه)» ارتباط دارد.

۱۲۵- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * جغرافیا ۱ (درس‌های ۱ و ۲)؛ جغرافیا ۳ (درس ۱)

الف) دانش‌آموز در مرحله پردازش اطلاعات قرار دارد. (کلید جمله: حذف اطلاعات غیرضروری)
ب) روستاییان برای رفع نیازهای خود به تغییر محیط دست زدند و در نتیجه محیط طبیعی را به محیط جغرافیایی تبدیل کردند.
ج) کارگاه سفالگری یادشده بیانگر مکان است.
نکته:

تعریف مکان: محل انجام فعالیت‌های انسان

فلسفه و منطق

۱۲۶- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: ساده * منطق (درس ۱)

تصور ممکن است بدون فعل و نسبت باشد یا دارای فعل و نسبت؛ مانند «شهری که هنوز ندیده‌ایم» که اگرچه در بخش «هنوز ندیده‌ایم» فعل و نسبت دارد، در کل تصور است. تفاوت اصلی تصور با تصدیق این است که تصور، حکم و قضاوتی نمی‌کند اما تصدیق در مورد چیزی (یک تصور) حکم و قضاوت می‌کند؛ بنابراین «سیمرغ در افسانه‌ها پرنده است» با نسبت دادن پرنده‌بودن به سیمرغ، تصدیق است.

گزینه ۱: عبارت نخست با وجود فعل و نسبت در بخش «هنوز ندیده‌ایم»، تصور است. از طرفی تصدیق صرفاً در مورد امور واقعی نیست. ممکن است حکمی در مورد امری افسانه‌ای باشد؛ مانند «سیمرغ در افسانه‌ها پرنده است» که تصدیق است، نه تصور.

گزینه ۳: اینکه در تصور با نسبت و ارتباط آن با سایر امور کاری نداریم، مربوط به کل تصور است و به این معنا نیست که درون تصور ارتباط و نسبت‌هایی وجود ندارند. مثلاً «شهری که هنوز ندیده‌ایم» یک تصور است، چون در کل، در مورد آن شهر حکم و قضاوتی نکرده و از نسبت و ارتباط آن با سایر امور سخنی نگفته است ولی درون این تصور، «ندیدن آن شهر» را به «ما» نسبت داده است.

گزینه ۴: تصورات مجهول، تصوراتی هستند که برای ما ناشناخته و مبهم‌اند، هرچند ممکن است به اموری واقعی اشاره کنند. ندیدن شهری به تنهایی به معنای مجهول‌بودن تصور آن نیست و چنین شهری نیز می‌تواند واقعی باشد. از طرفی «سیمرغ در افسانه‌ها پرنده است» با حکم به پرنده‌بودن سیمرغ، تصدیق است، هرچند سیمرغ افسانه‌ای باشد.

۱۲۷- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: متوسط * منطق (درس ۱)

در تصور، کاری به واقعیت داشتن یا نداشتن معلوم نداریم و چیزی را به چیزی نسبت نمی‌دهیم یا از آن سلب نمی‌کنیم.

گزینه ۱: در اینجا یک جمله داریم که در آن «حکم و قضاوت» وجود دارد؛ یعنی «جای بلیت‌های کاغذی را در آینده گرفتن» را به «همه بلیت‌های الکترونیکی اتوبوس» نسبت داده است؛ پس «تصدیق» است.

گزینه ۲: در اینجا نیز «حکم و قضاوت» وجود دارد و «از نظر ظاهر به کارت بانکی شباهت داشتن» را به «بلیت الکترونیکی اتوبوس» نسبت داده است.

گزینه ۳: در اینجا دستگاهی در نظر گرفته شده که بلیت الکترونیکی اتوبوس را روی آن قرار می‌دهیم؛ ولی صفت یا حالتی را به این دستگاه نسبت نداده است. درواقع عبارت بعد از «که» در حکم صفتی برای «دستگاه» است. بنابراین گرچه کلمات زیادی در توصیف به کار رفته است، ولی آن را تبدیل به یک «تصدیق» نکرده است.

گزینه ۴: باز هم «تصدیق» است؛ زیرا «کم کردن مبلغ ذخیره‌شده در بلیت» را به «این دستگاه» نسبت داده است.

۱۲۸- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: متوسط * منطق (درس ۱)

در بررسی اندیشه‌های روزمره و علمی، ذهن انسان بدون آموزش منطق نیز می‌اندیشد، اما تمرین در به‌کارگیری قواعد آن، تشخیص خطا را هنگام تعریف دقیق اصطلاحات و بررسی استدلال‌های پیچیده آسان‌تر می‌کند.

گزینه ۱: محتوای لازم برای تعریف اصطلاحات و بررسی استدلال‌های پیچیده را منطق فراهم نمی‌کند و این محتوا از علوم دیگر به‌دست می‌آید.

گزینه ۳: فراگیری قواعد منطق برای تشخیص خطا کافی نیست و تمرین در به‌کارگیری آن‌ها نیز لازم است.

گزینه ۴: ذهن انسان پیش از آموختن منطق نیز از قواعد اندیشه پیروی می‌کند.

۱۲۹- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: متوسط * منطق (درس ۱)

در تعریف‌ها از تصورات معلوم و در استدلال‌ها از تصدیقات معلوم بهره می‌بریم.

گزینه ۳: این جمله حالت استفهامی دارد، اما در سؤال، از پیام موردنظر سؤال شده است. پیام جمله این است که «هر خبری را بی‌بررسی باور نکن!» که جمله‌ای امری و انشایی است و تصدیق نیست.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: جمله خبری کامل و معنادار است و تصدیق محسوب می‌شود.

گزینه ۲: ساختار جمله پرسشی است، اما با توجه به اینکه از پیام موردنظر گوینده سؤال شده است و جمله استفهام انکاری است، مقصود گوینده این است که «خبرهای نادرست هم منتشر می‌شوند» که یک جمله خبری کامل است و تصدیق محسوب می‌شود.

گزینه ۴: جمله مرتب‌شده بدین صورت است: «درستی خبر را بررسی کن» را به دوستم نوشتم. پس جمله خبری است و تصدیق محسوب می‌شود.

۱۳۰- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: متوسط * منطق (درس ۱)

توجه به این نکته نیز لازم است که دانش منطق، ابزاری در خدمت سایر علوم و دانش‌هاست. منطق همچون سیستم‌های کنترلی یک خودرو است که میزان بنزین، سرعت، حرکت و گرمای موتور را به ما نشان می‌دهند و در مقابل مشکلات به ما هشدار می‌دهند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: درست است که منطق علمی ابزاری است ولی این توضیح به تشبیه علم منطق به پزشکی نزدیک‌تر است که راه‌های جلوگیری و اصلاح و درمان خطا را بیان می‌کند.

گزینه ۲: اول اینکه تشبیه به سیستم‌های کنترلی خودرو به جهت ابزاری بودن علم منطق است و همچنین این توضیح برای تشبیه منطق به دوچرخه‌سواری است.

گزینه ۴: اول اینکه تشبیه به سیستم‌های کنترلی خودرو به جهت ابزاری بودن علم منطق است و همچنین این توضیح به تعریف منطق نزدیک‌تر است.

۱۳۱- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * منطق (درس ۱)

علم بشری به دو بخش تصور و تصدیق تقسیم می‌شود. هر چیز که تصور باشد تصدیق نیست و برعکس. عبارت موردنظر جمله امری است و خبری را به همراه ندارد؛ بنابراین نمی‌تواند در مورد آن حکم و قضاوت انجام داد و به آن صدق و کذب نسبت داد. از طرفی گزینه ۳ نیز سؤالی است و خبری نمی‌دهد؛ بنابراین قابلیت قضاوت و نسبت دادن صدق و کذب ندارد و تصور است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: این جمله در مورد آنچه من می‌گویم خبر می‌دهد، پس قابلیت قضاوت دارد و تصدیق است.

گزینه‌های ۲ و ۴: جمله خبری کامل است و قابلیت قضاوت دارد پس تصدیق است.

۱۳۲- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: ساده * فلسفه (درس ۲)

بنیادی‌ترین مباحث فلسفی، مربوط به ریشه فلسفه یعنی وجودشناسی و معرفت‌شناسی (به‌صورت عام) می‌شوند؛ نه مربوط به شاخه‌های فلسفه مثل فلسفه اخلاق و ... زوال‌پذیری همه موجودات جهان در وجودشناسی بررسی می‌شود که ریشه فلسفه است.

محدودبودن سرشت انسان به بُعد مادی و استقلال هویت جامعه از افراد پس از شکل‌گیری، به‌ترتیب در انسان‌شناسی فلسفی و فلسفه علوم اجتماعی بررسی می‌شوند که از شاخه‌های فلسفه‌اند (رد گزینه‌های ۱ و ۲). یکسان‌بودن ارزش همه فضیلت‌های اخلاقی در فلسفه اخلاق بررسی می‌شود (رد گزینه ۴).

۱۳۳- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: ساده * فلسفه (درس ۱)

ورود به فطرت ثانی به معنای کنار گذاشتن فطرت اول نیست و انسان همچنان برای پاسخ به پرسش‌های روزانه و سامان‌دادن کارهای خود به تفکر در فطرت اول نیاز دارد. مراحل هر دو مرتبه تفکر، چهارگانه و مشابه هم هستند و تنها تفاوت در موضوع است (رد گزینه ۳). فطرت اول همان تفکر غیرفلسفی و فطرت ثانی همان تفکر فلسفی است و مرحله اول هر دو روبه‌رو شدن با مسئله است که البته در فطرت اول این مسئله، غیربنیادین و در فطرت ثانی، بنیادین خواهد بود (رد گزینه ۴). در فطرت اول، به کمک تفکر پاسخ پرسش‌های روزانه خود را می‌یابیم و کارهای خود را سامان می‌دهیم (رد گزینه ۲).

۱۳۴- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: ساده * فلسفه (درس ۱)

بررسی گزینه‌ها:

گزینه ۱: درست است، این واژه در ابتدا به معنای دوستداری دانایی بود و سقراط هم به جهت تواضع خود را دوستدار دانایی می‌دانست نه دانشمند.

گزینه ۲: درست است، این واژه به معنای دوستداری دانایی و از واژه یونانی فیلسوفیا گرفته شده است.

گزینه ۳: نادرست است، سقراط این واژه را بر سر زبان‌ها انداخت، ولی پس از گذشت زمان و رشد دانش‌های مختلف این واژه به معنای دانشی خاص تغییر کرد.

گزینه ۴: درست است، سقراط به سبب تواضع و فروتنی در برابر دانایی و علم و شاید به‌خاطر هم‌ردیف نشدن با سوفیست‌ها، مایل نبود او را «سوفیست» یا دانشمند بخوانند و از این‌رو خود را فیلسوفوس (فیلسوف)، یعنی دوستدار دانش نامید.

۱۳۵- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * فلسفه (درس ۲)

گزاره اول، راجع به هستی‌شناسی و ریشه فلسفه است. اگر چنین مطلبی را بپذیریم طبیعتاً دگرگونی‌های طبیعت نیز بی‌علت رخ نمی‌دهند. گزاره دوم نیز بحثی در حوزه فلسفه طبیعت و از شاخه‌های فلسفه است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: تأثیر بخش اصلی (هستی‌شناسی) را در دانشی خاص (روان‌شناسی) بیان کرده است.

گزینه ۲: گزاره اول مربوط به معرفت‌شناسی و ریشه فلسفه است و گزاره دوم نیز مربوط به انسان‌شناسی و شاخه‌های فلسفه؛ اما تأثیر بخش اصلی در شاخه، به‌درستی بیان نشده است، چون اگر کسی شناخت معتبر را به دریافت‌های حسی محدود بداند، نمی‌تواند بُعد مجرد انسان را که امری غیرحسی است اثبات کند.

گزینه ۴: هر دو گزاره به هویت و ساختار جامعه می‌پردازند و مربوط به فلسفه علوم اجتماعی هستند که از شاخه‌های فلسفه است.

۱۳۶- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: دشوار * فلسفه (درس ۲)

اینکه قانون علیت در سراسر هستی جاری باشد مربوط به هستی‌شناسی است که بخشی از ریشه فلسفه محسوب می‌شود. این باور سبب می‌شود در فلسفه تاریخ که از شاخه‌های فلسفه است، رخدادهای تاریخی را نتوان بی‌علت شمرد.

گزینه ۲: اثر شاخه فلسفه (فلسفه انسان) در روان‌شناسی نمایان است، نه اثر ریشه فلسفه بر شاخه آن.

گزینه ۳: در اینجا اساس بودن یک باور شاخه‌ای فلسفی (فلسفه علوم اجتماعی) برای باور شاخه‌ای فلسفی دیگری در حوزه فلسفه سیاست نمایان شده است، نه اساس بودن ریشه فلسفه برای شاخه.

گزینه ۴: این مطلب تأثیر ریشه فلسفه در علوم غیرفلسفی (مثل فیزیک) را نمایان کرده است، نه تأثیر بر شاخه‌های فلسفه را.

۱۳۷- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * فلسفه (درس ۲)

بررسی گزینه‌ها:

گزینه ۱: درست است، برخی این قبیل شاخه‌های فلسفه را «فلسفه‌های مضاف» می‌نامند؛ زیرا کلمه فلسفه به کلمه‌ای که نام آن دانش یا موضوع خاص است، اضافه شده است؛ مانند «فلسفه فیزیک» که به کلمه «فیزیک» اضافه شده است.

گزینه ۲: درست است، شاخه‌های دانش فلسفه، آن دسته از دانش‌های فلسفی هستند که قوانین بنیادی وجودشناسی و معرفت‌شناسی را به محدوده‌های خاص منتقل می‌سازند و قوانین بنیادی آن محدوده از وجود را بیان می‌کنند. همچنین دانستیم که مبانی و زیربناهای علوم در فلسفه بررسی می‌شوند و گاهی، به آن بخش از مباحث فلسفی که مبانی هر علم را بررسی می‌کنند، فلسفه مضاف آن علم گفته می‌شود.

گزینه ۳: درست است، با توجه به توضیحاتی که در گزینه ۲ بیان شد، و با توجه به اینکه علم در مورد ویژگی‌های یک موجود خاص بحث می‌کند، فلسفه مضاف بیانگر همان مطالب بنیادی در مورد آن موجود خاص است.

گزینه ۴: نادرست است، با توجه به توضیحات گزینه ۲، علوم مختلف شاخه‌های فلسفه نیستند بلکه آن مباحث فلسفی که در مورد علوم خاص مطرح می‌شود و به‌عنوان پایه و اساس آن علم شناخته می‌شود فلسفه‌های مضاف هستند.

۱۳۸- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * فلسفه (درس ۲)

بررسی گزینه‌ها:

گزینه ۱: در مورد فلسفه انسان‌شناسی است زیرا یک مطلب بنیادی در مورد یک موجود خاص که انسان باشد مطرح کرده است.

گزینه ۲: در مورد معیار شناخت خوب و بد اخلاقی مسئله‌ای بنیادی مطرح شده است، پس در فلسفه اخلاق بررسی می‌شود.

گزینه ۳: درست است که در مورد شناخت انسان بحث می‌شود ولی از آنجایی که فیلسوفان می‌خواهند توانایی انسان در شناخت هستی را هم بررسی کنند و بدانند که بشر چگونه و با چه ابزاری می‌تواند به شناخت هستی بپردازد، بحث معرفت‌شناسی را در فلسفه بررسی می‌کنند نه فلسفه مضاف.

گزینه ۴: یک موضوع اساسی در مورد حقوق انسان‌ها مطرح شده است که در فلسفه حقوق بررسی می‌شود.

۱۳۹- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * فلسفه ۲ (درس ۱)

مثلت یک شکل است و در تعریف ذاتی و حقیقی هر مثلی، سه‌ضلعی بودن وجود دارد. بنابراین «شکل سه‌ضلعی» تعریف ذاتی و حقیقیِ مثلث است و حمل آن بر مثلث بی‌نیاز از دلیل است. یعنی نمی‌توان پرسید کدام عامل باعث شد «شکل سه‌ضلعی» را بر «مثلث» حمل کنیم.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «برطرف‌کننده تشنگی» نه عین مفهوم آب است و نه جزء تعریف آن، بلکه از خواص آب است. بنابراین حمل آن بر آب نیازمند دلیل است.

گزینه ۲: درست است که سنگین‌ترین حیوان روی خشکی فیل است، ولی این مطلب نیازمند دلیل است، زیرا فیل نه عین مفهوم «سنگین‌ترین حیوان روی خشکی» است و نه جزء تعریف آن.

گزینه ۳: حمل «موجود» بر حیوان ناطق اگرچه درست است، اما چون موجود بودن جزء تعریف حیوان ناطق نیست، این حمل نیازمند دلیل است.

۱۴۰- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * فلسفه ۲ (درس ۱)

فلاسفه و الهی‌دانان برای نسبت دادن وجود به خدا دلیل ذکر می‌کنند، پس باید دنبال گزینه‌ای باشیم که نسبت دادن محمول به موضوع بی‌نیاز از دلیل نباشد، دارای سه زاویه بودن مثلث نیز در هندسه اثبات دارد و برای آن دلیل می‌آورند.

گزینه‌های دیگر همگی یا حقیقت موضوع است یا جزء تعریف آن، بنابراین بی‌نیاز از دلیل هستند.

۱۴۱- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * فلسفه ۲ (درس ۱)

از مقدمات پذیرش اصل مغایرت وجود و ماهیت این است که بپذیریم که اشیا و موجوداتی پیرامون ما وجود دارند و می‌توانیم به آن‌ها علم پیدا کنیم، پس وجود موجودات پیرامون ما بدیهی است و به این جهت است که از آن‌ها بهره می‌گیریم، مثلاً هنگام گرسنگی غذا می‌خوریم. پس برای پذیرش اصل مغایرت وجود و ماهیت لازم است بدیهی بودن وجود را پذیرفته باشیم. (رد گزینه‌های ۳ و ۴). همچنین لازم است بدانیم که وجود و ماهیت دو امر خارجی نیستند که موجودات متشکل از آن‌ها باشند. (رد گزینه ۱). گزینه ۲، بیان دیگری از اصل مغایرت وجود و ماهیت است که وجود عین یا بخشی از ماهیت نیست، پس این جمله مقدمه‌ای برای پذیرش اصل مذکور نیست.

۱۴۲- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * فلسفه ۲ (درس ۲)

اگرچه ممکن است اجسامی که در جهان خارج به شکل استوانه‌اند، سبک باشند؛ ولی خود استوانه ذهنی است و اصلاً مادی نیست که وزن داشته باشد. بنابراین باید قضیه «استوانه سبک است» را امتناعی دانست. از طرفی اینکه محبت بو ندارد یک امر ضروری است. پس باید نسبت امتناعی را در قسمت اول و نسبت وجوبی را در قسمت دوم قرار دهیم.
بررسی حکم‌ها:

حکم «محبت بو ندارد»: وجوبی

حکم «استوانه سبک است»: امتناعی

پس حکم «استوانه سبک است» در جایگاه نخست می‌آید.

نکته: استوانه، خودش ذهنی است و اصلاً مادی نیست که وزن و جرم داشته باشد. آنچه ما در جهان خارج به‌عنوان مصداق آن برمی‌شماریم، در حقیقت جسمی است که به شکل استوانه است.

۱۴۳- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * فلسفه ۲ (درس ۲)

بله؛ رابطه موضوع و محمول در هر دو قضیه وجوبی است، دقت کنید که دو قضیه ساخته می‌شود، در یکی از آن‌ها موضوع مخروط است و محمول سنگین و قضیه سالبه است و در قضیه بعدی، مربع موضوع است و مستطیل محمول است و قضیه هم موجب است.
بررسی قضیه‌ها:

مخروط سنگین نیست (وجوبی) (دقت کنید که سنگین بودن یعنی دارای وزن زیاد و سنگین نبودن هم یعنی دارای وزن کم، در حالی که وقتی می‌گوییم مخروط منظورمان تصور انتزاعی آن است که اصلاً وزن ندارد) - مربع مستطیل است (وجوبی)

۱۴۴- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * فلسفه ۲ (درس ۲)

گزینه ۱ وجوبی است؛ چون اگر چیزی ذاتاً واجب یا ممتنع باشد، معنا ندارد که غیر، آن را واجب‌الوجود کند.
بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: امکانی است؛ چون می‌تواند واجب‌الوجود بالذات یا واجب‌الوجود بالغیر باشد.

گزینه ۳: امکانی است؛ چون می‌تواند اکنون علت تحقق داشته باشد و موجود باشد یا علت تحقق نداشته باشد و موجود نباشد.

گزینه ۴: امکانی است؛ می‌تواند اکنون علت تحقق داشته باشد یا فاقد آن باشد.

۱۴۵- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: ساده * فلسفه ۲ (درس ۲)

موجودات از نظر ذاتی یا واجب‌الوجود بالذات هستند یا ممکن‌الوجود بالذات، زیرا اگر واجب باشند که موجودند و اگر ممکن باشند، به‌واسطه علتشان موجودند. از طرفی آنچه موجود نیست یا ممتنع‌الوجود بالذات است که موجود نمی‌شود یا ممکن‌الوجودی است که علت وجود آن محقق نشده است. پس از نظر ذاتی آنچه بین موجودات و موضوعاتی که موجود نیستند، مشترک است موجودات ممکن‌الوجود است.

اقتصاد

۱۴۶- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * اقتصاد (درس ۱)

بررسی سایر گزینه‌ها:

در سایر گزینه‌ها، برخلاف گزینه ۴، نوآوری و خطرپذیری برای تولید و عرضه محصولی جدید یا کشف راهی تازه برای تولید در فعالیت افراد به چشم نمی‌خورد و همان‌طور که گفتیم کارآفرین کسی است که با نوآوری و خطرپذیری، محصولات جدیدی تولید و عرضه می‌کند یا راه‌های جدیدی برای تولید کشف می‌کند.

۱۴۷- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * اقتصاد (درس ۱)

براساس متن کتاب درسی، عمر کسب‌وکارهای نوپا اغلب کوتاه است و تنها حدود ۵۰ درصد آن‌ها قادر به عبور از مرز ۶ سالگی هستند؛ بنابراین از ۲۰۰ کسب‌وکار، انتظار می‌رود حدود ۱۰۰ مورد موفق به بقا شده باشند.
سایر گزینه‌ها به دلیل نادیده گرفتن ماهیت پرریسک کارآفرینی یا ارائه آمار غیرواقعی، نادرست هستند.

۱۴۸- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * اقتصاد (درس ۱)

الف) آگاهی و دانش زیاد برای تصمیم‌گیری مناسب درباره موقعیت شرکت، پیشنهاد محصول، قیمت‌گذاری، تبلیغات و استخدام نیروی کار ضرورت دارد.

۲) کارآفرین برای پیشرفت پس از راه‌اندازی کسب‌وکار باید از کارشناسان، همکاران و مشتریان بیاموزد و خود را با شرایط بازار وفق دهد.

قسمت «ب» گزینه‌های ۳ و ۴ دقیقاً به عوامل پیشرفت کارآفرین پس از راه‌اندازی کسب‌وکار اشاره دارد.

۱۴۹- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: متوسط * اقتصاد (درس ۱)

تیزبین: نیازهای برآورده نشده و فرصت‌های بازار را شناسایی می‌کنند. (توجه به مراجعه باغداران به شهر دیگر برای بسته‌بندی و تصمیم به ارائه این خدمت در همان منطقه)

سازمان دهنده: منابع را به‌طور کارآمد مدیریت و هماهنگ می‌کنند. (اجاره کارگاه، خرید دستگاه و سپردن مسئولیت هر بخش به کارکنان)
یادگیرنده: از کارشناسان و مشتریان می‌آموزند و خود را با شرایط بازار وفق می‌دهند. (نظرخواهی درباره شیوه بسته‌بندی و تنظیم خدمات مطابق پیشنهادها)

خوش‌بین: با وجود دشواری‌ها، به موفقیت فعالیت اقتصادی خود امیدوار می‌مانند. (امیدواری به سودآوری کارگاه با مشاهده افزایش تدریجی تقاضا، با وجود کم بودن سفارش‌ها در آغاز)

۱۵۰- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: دشوار * اقتصاد (درس ۱)

درآمد کل سالیانه:

مرحله ۱: محاسبه درآمد کل سالانه:

تعداد فروش در سال:

$$\text{عدد } 40 \times 12 = 480$$

درآمد کل:

$$\text{تومان } 480 \times 5,000,000 = 2,400,000,000$$

مرحله ۲: محاسبه هزینه‌های سالانه:

اجاره سالانه:

$$\text{تومان } 12 \times 15,000,000 = 180,000,000$$

هزینه مواد اولیه:

$$\text{تومان } 900,000,000$$

حقوق سالانه ۵ متخصص:

$$\text{تومان } 12 \times 5 \times 12,000,000 = 720,000,000$$

مالیات بر درآمد:

$$\text{تومان } 5\% \times 2,400,000,000 = 120,000,000$$

استهلاک تجهیزات:

$$\text{تومان } 10\% \times 720,000,000 = 72,000,000$$

مجموع کل هزینه‌ها:

$$\text{تومان } 180 + 900 + 720 + 120 + 72 = 1,992,000,000$$

مرحله ۳: محاسبه سود نهایی:

درآمد کل منهای مجموع هزینه‌ها:

$$\text{تومان سود } 2,400,000,000 - 1,992,000,000 = 408,000,000$$

▲ مشخصات سؤال: دشوار * اقتصاد (درس ۱)

۱۵۱- پاسخ: گزینه ۱

درآمد کل:

$$\text{تومان (۸۰۰ میلیون)} \quad 2,000 \times 400,000 = 800,000,000$$

هزینه کل تولید:

$$\text{تومان (۱۴۰۰ میلیون)} \quad 5,000 \times 280,000 = 1,400,000,000$$

محاسبه زیان:

$$\text{تومان زیان} \quad 1,400,000,000 - 800,000,000 = 600,000,000$$

تحلیل صحیح: کارآفرین با فروش ۳,۰۰۰ کالای باقی‌مانده در انبار، می‌تواند این زیان ۶۰۰ میلیون تومانی را پوشش داده و به سود برسد.

تله: توجه کنید که گزینه ۴ تله رایج محاسبه هزینه صرفاً بر مبنای کالای تولیدشده است نه فروخته شده!!

▲ مشخصات سؤال: ساده * اقتصاد (درس ۱)

۱۵۲- پاسخ: گزینه ۴

(الف) تولیدکنندگان و کارآفرینان با تولید کالا و خدمات (محصولات) و رفع نیازها و خواسته‌های مردم به خود و دیگران سود می‌رسانند.

(ب) کارآفرینان با کار و تلاش خود از کسب‌وکارها مراقبت می‌کنند که البته این کار چندان آسان نیست چراکه، بسیاری از کسب‌وکارهای نوپا عمر کوتاهی دارند.

۱۵۳- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: ساده * اقتصاد (درس ۱)

حرکت کارآفرین با چشم باز و بر مبنای شناخت ظرفیت‌های خود و اتفاقات اطراف است و او را قدم به قدم از سطوح ابتدایی کار به درجه‌های بالای آن می‌رساند.

۱۵۴- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطه: کاربرد * اقتصاد (درس ۱)

الف) انسان‌ها روابط گوناگونی دارند، در نتیجه نسبت به هر چیزی که با آن ارتباط برقرار می‌کنند، مسئولیت و حق اخلاقی دارند لذا برای افزایش درآمد در کسب‌وکارهای خود نباید از مسئولیت شانه خالی کنند و حقوق دیگران را پایمال کنند. روش‌های نادرست کسب درآمد عبارت‌اند از: خریدوفروش یا قاچاق برخی از کالاها به صورت انحصاری و احتکار کالاهای موردنیاز مردم و گران فروختن آن‌ها در مواقع ضروری.

ب)

هزینه تولید - (قیمت هر محصول $\times$ تعداد کالای فروخته شده) = سود

$$= (p \times n) - c$$

۱۵۵- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: ساده * اقتصاد (درس ۱)

بررسی گزینه‌های نادرست:

۱) مدیریت و هماهنگی منابع به شکل کارا، مربوط به ویژگی سازمان‌دهنده بودن است.

۲) دیدن موقعیت‌ها و فرصت‌ها قبل از دیگران، با عنوان تیزبین بودن معرفی می‌شود.

۳) با جلوگیری از ریخت‌وپاش‌های اضافی، اگرچه جلوی زیان گرفته می‌شود، اما اصلاً ربطی به توضیحات سؤال ندارد.

۱۵۶- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * اقتصاد (درس ۱)

الف) احتکار کالای موردنیاز مردم

ب) هزینه‌ها و درآمدها

ج) با اینکه احتمال از بین رفتن و شکست یک کسب‌وکار وجود دارد، احتمال موفقیت و سودآوری آن هم کم نیست و این انگیزه لازم برای شروع فعالیت اقتصادی و پذیرش خطرات آن توسط کارآفرینان را همواره زنده نگه می‌دارد.

د) صرفه‌جویی و افزایش بهره‌وری، راهی برای کاهش هزینه‌ها است.

۱۵۷- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * اقتصاد (درس ۱)

۱) درآمد خود را افزایش دهند:

الف) از طریق پیدا کردن بازار مناسب

ب) تعیین قیمت مناسب برای محصول

۲) هزینه‌های تولید را کاهش دهند:

الف) جلوگیری از ریخت‌وپاش‌های اضافی

ب) پرهیز از استخدام نیروی کار غیرضروری

ج) صرفه‌جویی در مصرف مواد اولیه

۱۵۸- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * اقتصاد (درس ۱)

تولیدکننده در مقابل استفاده از سرمایه فیزیکی قیمت یا اجاره آن را به صاحبان آن می‌پردازد و همچنین در برابر به‌کارگیری نیروی انسانی به کارگران خود مزد و به کارمندان حقوق می‌پردازد.

۱۵۹- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * اقتصاد (درس ۱)

گام اول: محاسبه درآمد با فرمول:

کل محصول $\times$ قیمت هر واحد = درآمد

تومان $1,680,000,000 = 45,000 \times 20,000 + 52,000 \times 15,000$
 مرغ گوشت

هزینه‌ها - درآمد = سود و زیان

گام دوم: با توجه به فرمول:

و تغییر اجزاء و جابه‌جایی آن‌ها خواهیم داشت:

تومان $210,000,000 = 1,680,000,000 - 1,470,000,000 \Rightarrow$ سود - درآمد = هزینه‌ها

۱۶۰- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: ساده * اقتصاد (درس ۱)

افراد شاغل در کسب‌وکار حرام به این دلیل به شهرهای بزرگ کوچ می‌کنند که دستشان در شهرهای کوچک زود رو می‌شود.

- ۱۶۱- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * عربی، زبان قرآن ۱ (درس ۳) * عربی، زبان قرآن ۳ (درس ۱)
 قدأمرنا: فرمان داده شدیم/ آن نتعاون: که با یکدیگر همکاری کنیم/ یُدخلنا: تا ما را وارد کند (فعل متعدی)
 اشتباهات سایر گزینه‌ها:
 (۱) «به ما فرمان داد»، «تا وارد بهشت شویم» و «کمک کنیم» نادرست‌اند.
 (۲) فعل «نتعاون» به صورت مصدر «همکاری کردن» ترجمه شده که نادرست است.
 (۳) «تا وارد شویم» نادرست است، چون «یُدخلنا» متعدی از باب «افعال» است.
 ۱۶۲- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * عربی، زبان قرآن ۱ (درس ۱، درس ۲)
 اشتباهات سایر گزینه‌ها:
 (۱) افتخار کردند ← افتخار می‌کنند/ عدم ترجمه «هم» در «لأنهم»/ ارزش ← ارزش‌های/ اسوه ← اسوه‌ای
 (۲) زائد بودن «همیشه»/ افتخار کرده‌اند ← افتخار می‌کنند/ اعتقادات ← ارزش‌های/ زائد بودن «نیز»
 (۳) مادر شهید ← مادران شهیدان/ فرزندش ← فرزندانشان/ افتخار می‌کند ← افتخار می‌کنند/ او ← آن‌ها/ شهید شد ← شهید شدند/
 نسل ← نسل‌های/ شد ← می‌باشند
 ۱۶۳- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * عربی، زبان قرآن ۱ (درس ۲) * عربی، زبان قرآن ۳ (درس ۱)
 نبینا الکرام: پیامبر گرامی ما/ کان يدعو: فرا می‌خواند/ کان + مضارع: ماضی استمراری/ لأن: زیرا/ حبل الله: ریسمان خدا/ لن ینضم:
 گسسته نخواهد شد (لن + مضارع = آینده منفی)
 ۱۶۴- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * عربی، زبان قرآن ۱ (درس ۱) * عربی، زبان قرآن ۳ (درس ۱)
 توضیح نکات مهم:
 قد زودنا: مجهز کرده‌ایم/ عبارت «نحن قادرون» یک جمله اسمیه است و چون فعل ندارد باید به وسیله فعل ربطی «است» ترجمه شود و
 ترجمه کردن «قادرون» به صورت فعل «می‌توانیم» نادرست است.
 در گزینه ۱، «مَزین مُودیم» نادرست است. «قادرون» که اسم است به صورت فعل ترجمه شده است. «شکست دهیم» نیز اشتباه است
 چون «هزیمه» مصدر است و نباید به صورت فعل ترجمه شود.
 در گزینه ۲، زمان افعال اشتباه ترجمه شده است. «در حالی» اضافه است.
 در گزینه ۳، «مَزین کرده‌ایم» نادرست است. آوردن کلمه «چون» اشتباه است و همچنین مانند گزینه ۱ «شکست دهیم» نادرست است؛
 زیرا در صورت پرسش از فعل استفاده نشده است.
 ۱۶۵- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * عربی، زبان قرآن ۱ (درس ۱، درس ۲)
 اشتباهات سایر گزینه‌ها:
 گزینه ۱: اشک/ قبول شدن صدقه‌شان
 گزینه ۲: از طرف/ همانا/ اشک/ قابل قبول/ بشارت آن‌ها
 گزینه ۴: علامتی بود بر این که/ قبول کرده بود/ بشارت بده (با توجه به قرائن متوجه می‌شویم که فعل امر نیست بلکه ماضی است).
 ۱۶۶- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * عربی، زبان قرآن ۱ (درس ۳) * عربی، زبان قرآن ۳ (درس ۱)
 هر دو فعل استفاده شده در گزینه ۴ امر هستند.
 ترجمه درست: «بر خودتان تکیه کنید و اهدافتان را محقق کنید!»
 ۱۶۷- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * عربی، زبان قرآن ۱ (درس ۱)
 تصحیح سایر گزینه‌ها:
 (۱) التجارب: تجربه‌ها (۲) أیدی: دست‌ها (۴) مصابیح: چراغ‌هایی
 ۱۶۸- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * عربی، زبان قرآن ۱ (درس ۳)
 نکته: معنای غالب باب «تفعّل»، مطاوعه و اثرپذیری است. از آنجا که فعل «یاد گرفتن» نوعی مطاوعه و اثرپذیری است، لازم است از باب
 «تفعّل» استفاده کنیم (رد گزینه‌های ۲ و ۴)/ فعل «به کار می‌برم» مضارع است (رد گزینه‌های ۳ و ۴)/ «زندگی» معادل «الحیة» است
 (رد گزینه‌های ۳ و ۴).

■ ترجمه متن:

«چرا در زندگی مان با مشکلات روبه‌رو می‌شویم؟ این مشکلات از کجا ایجاد می‌شود؟ چرا خدا در حل آن‌ها به ما کمک نمی‌کند؟ این‌ها سؤالاتی است که ذهن ما را به خود مشغول می‌کند به‌ویژه هنگام روبه‌رو شدن با مشکلاتی که نمی‌توانیم آن‌ها را با توانایی‌هایمان حل کنیم! دلیل برخی دشواری‌ها و مشکلات در زندگی، روش زندگی است که خودمان آن را به‌کار می‌بریم! به‌عنوان نمونه، هنگامی که به چگونگی غذای روزانه‌مان به‌دقت نگاه نکنیم چاره‌ای نیست که به بیماری دچار شویم! دلیل برخی مشکلات دیگر، اشخاصی هستند که آن‌ها را برای دوستی و هم‌نشینی انتخاب می‌کنیم! در زندگی ما دشواری‌هایی وجود دارد که آن‌ها را ناپسند می‌شماریم و هنگام روبه‌رو شدن با آن‌ها ناراحت می‌شویم در حالی که آن‌ها از جانب خداوند متعال است برای اینکه دلیلی برای هدایت ما یا ایجاد ارتباطات بین ما و سایر مردم باشد! چه بسا در مشکل ما و نیازهای ما منفعت‌هایی برای دیگران باشد! باید بدانیم که خدا خودش برای حل مشکلات ما نازل نمی‌شود، ولی سنت‌ها و قوانینی در خلقتش ایجاد کرده است که اگر آن‌ها را کشف کنیم و از آن استفاده کنیم با توکل به خدا موفق می‌شویم!»

۱۶۹- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * عربی، زبان قرآن ۱ (جامع)

«کسی که با بدن دوستی کند، مردم او را یکی از آن‌ها می‌پندارند؛» ارتباطی با موضوعات مطرح‌شده در متن ندارد.
ترجمه سایر گزینه‌ها:

(۱) خدا آنچه را به قومی مربوط است تغییر نمی‌دهد تا آن‌ها خودشان آن را تغییر دهند.

(۲) اینچنین روزگار بین اهلس می‌گردد، مصیبت‌های مردمی نزد مردمی دیگر فایده‌هاست (سود است)!

(۴) چه بسا چیزی را ناپسند بشمارید و خدا در آن خوبی بسیاری قرار داده است.

۱۷۰- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * عربی، زبان قرآن ۱ (جامع)

«آیا برای ما ممکن است که در زندگی مان با مشکلی روبه‌رو نشویم؟»

طبق متن: خیر، امکان ندارد؛ زیرا برخی مشکلات از جانب خداست. ← به عبارت «هی من جانب الله تعالی» دقت کنید.

۱۷۱- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * عربی، زبان قرآن ۱ (جامع)

«سبب برخی مشکلات، ناراحتی یا خوشحالی ما هنگام روبه‌رو شدن با دشواری‌ها است!» در متن به این موضوع اشاره‌ای نشده است.
ترجمه سایر گزینه‌ها:

(۱) روش اخذشده ما برای زندگی سبب برخی مشکلاتمان است!

(۲) علت بعضی مریضی‌ها کیفیت غذای روزانه ماست!

(۴) علت بعضی از مشکلات دوستان یا نزدیکان ما هستند!

۱۷۲- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * عربی، زبان قرآن ۱ (درس ۱، درس ۳) * عربی، زبان قرآن ۳ (درس ۱)

نادرستی سایر گزینه‌ها

گزینه ۱: باب تفاعل ← باب مفاعلة

گزینه ۲: معلوم ← مجهول (در فعل‌های مضارع معلوم معتل مثال واوی، همواره حروف عله حذف می‌شود؛ چنانچه حرف عله را ببینیم متوجه می‌شویم که با فعل مجهول مواجه هستیم.)

گزینه ۳: علامة الاسم تنوین ← علامة الاسم، اضافة و جرّ

۱۷۳- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * عربی، زبان قرآن ۱ (درس ۱، درس ۲، درس ۳) * عربی، زبان قرآن ۳ (درس ۱)

خطای گزینه ۲: باب انفعال ← فعل «ننتخب» دارای حروف اصلی «ن خ ب» است، لذا از باب «افتعال» است.

۱۷۴- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * عربی، زبان قرآن ۱ (درس ۳)

اشتباه گزینه ۲: يَتَعَارَفُونَ ← يَتَعَارَفُونَ

۱۷۵- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: ساده * عربی، زبان قرآن ۱ (درس ۳)

يَكْنِزُونَ ← ثلاثی مجرد/ يُفْقُونَ باب «إفعال»/ بَشَّرَ باب «تفعیل»

۱۷۶- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * عربی، زبان قرآن ۳ (درس ۱)

با توجه به اینکه در مجهول کردن فعل‌های مضارع مثال، حرف عله‌ای که حذف شده بود باید برگردد، گزینه ۱ نادرست است و باید به‌صورت یُوجَدُ می‌آمد. از سوی «اليسر» به‌عنوان نایب فاعل، مذکر است، پس باید فعل در صیغه للغائب به‌کار رود.

۱۷۷- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * عربی، زبان قرآن ۱ (درس ۲) * عربی، زبان قرآن ۳ (درس ۱)

«لتعدن» صیغه للمخاطبات است که برای ساختن امر نیازی به «ل» ندارد، لذا امر این صیغه «عَدْنَ» می‌شود.

- ۱۷۸- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: ساده * عربی، زبان قرآن ۱ (درس ۱)
کلمه «معبودات» اضافه، کلمه «المشركين» جرّ و کلمات «القرآن، المسلمین و المشركين» نشانه «ال» را دارند و محلی به ال هستند؛ اما هیچ کلمه‌ای تنوین ندارد. دقت کنید «معبودات» از آنجا که مضاف است نمی‌تواند تنوین بگیرد. بقیه کلمات هم چون «ال» دارند، تنوین نمی‌گیرند.
- ۱۷۹- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * عربی، زبان قرآن ۳ (درس ۱)
فعل‌های معتل مثال هرگاه به باب افعال بروند، در مصدرشان قلب به یاء را می‌بینیم یعنی (و ه م) در مصدر باب افعال به صورت «ایهام» می‌آید.
- ۱۸۰- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * عربی، زبان قرآن ۱ (درس ۲)
شرح سایر گزینه‌ها:
(۱) «حَسَن» ثلاثی مجرد ولی «يُحَسِّن» مزید است.
(۳) «قُرْب» بر وزن «فَعْل» است که مضارع وزن «فَعْل» فقط بر وزن «يفْعُل» می‌آید.
(۴) وزن «فَعْل» مضارعش فقط بر وزن «يَفْعَل» و «يَفْعِل» می‌آید.

تاریخ (ویژه گروه علوم و معارف اسلامی)

- ۱۸۱- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * تاریخ ۳ (درس ۱)
در شیوه تاریخ‌نگاری نوین ایران، تاریخ‌نویسان و پژوهشگران با استفاده از روش تحقیق علمی، بهره‌برداری از منابع، اسناد و مدارک معتبر و گزینش و نقد آن‌ها، رویدادهای تاریخی را ارزیابی می‌کردند و یافته‌های علمی خود را به زبانی ساده می‌نوشتند.
- ۱۸۲- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * تاریخ ۳ (درس ۱)
در عصر قاجار برخی از تاریخ‌نگاران سنتی، در عین پایبندی به ساختار کلی تاریخ‌نویسی سنتی، بعضی از ویژگی‌های این نوع از تاریخ‌نگاری را نقد کردند. یکی از پیشگامان انتقاد به تملق و متکلف‌نویسی، خاوری شیرازی مورخ مشهور زمان فتحعلی‌شاه و نویسنده تاریخ ذوالقرنین است. او به حقیقت‌نویسی و مختصرنویسی علاقه نشان داد و تملق‌گویی را نکوهش کرد؛ چنانکه در این باره نوشته است: «تاریخ‌نگار را هم لازم است که راست‌گفتاری پیشه کند... فرشته را دیو نخواند و دیو را فرشته نداند» البته او خود همه جا پایبند به این نظر نبوده است.
- ۱۸۳- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * تاریخ ۳ (درس ۱)
تأسیس مدرسه دارالفنون و ایجاد دارالطباعة دولتی و دارالترجمة همایونی در زمان ناصرالدین شاه بود.
- ۱۸۴- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * تاریخ ۳ (درس ۱)
اسناد تاریخی از مهم‌ترین منابع پژوهش تاریخی به‌شمار می‌آیند و شامل کلیه مکاتبات حکومتی، فرمان‌ها، معاهدات سیاسی، نامه‌های شخصی و اداری، اسناد مالی و قضایی، گزارش‌های اقتصادی، فرهنگی، نظامی و حقوقی می‌شوند. اسناد حاوی اطلاعاتی بسیار ارزشمند و منحصر به فرد درباره مسائل و موضوع‌های سیاسی، اداری، اقتصادی فرهنگی، دیدگاه و عملکرد افراد، شخصیت‌ها، احزاب و گروه‌های سیاسی، اجتماعی و مذهبی است.
- ۱۸۵- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: ساده * تاریخ ۳ (درس ۱)
جنگ‌های ایران و روسیه در دوران پادشاهی فتحعلی‌شاه قاجار، توجه زمامداران و نخبگان ایران را به دنیای غرب جلب کرد.
- ۱۸۶- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * تاریخ ۳ (درس ۱)
امیرکبیر برای رشد آگاهی‌های سیاسی و اجتماعی مردم و توسعه فکری و فرهنگی جامعه، روزنامه وقایع اتفاقیه را منتشر کرد که بعداً به روزنامه دولت علیه ایران تغییر نام یافت.
- ۱۸۷- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * تاریخ اسلام ۱ (درس ۱)
ویژگی‌های رویدادهای تاریخی:
الف) دور از دسترس‌اند و قابل مشاهده نیستند و نمی‌توان آن‌ها را به‌طور مستقیم درک کرد، بلکه باید با استفاده از شواهد و مدارک آن‌ها را شناخت.
ب) تکرارناپذیرند و قابل تجربه نیستند.
پ) مجزا و مستقل نیستند و با یکدیگر رابطه علت و معلولی دارند.
- ۱۸۸- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * تاریخ اسلام ۱ (درس ۱)
به گفته شهید استاد مطهری: «از نظر قرآن، تاریخ بشر و تحولات آن بر طبق یک سلسله سنن و نوامیس (قوانین) صورت می‌گیرد و عزت‌ها، ذلت‌ها، موفقیت‌ها و شکست‌ها، خوشبختی‌ها و بدبختی‌های تاریخی، حساب‌هایی دقیق و منظم دارد و با شناختن آن حساب‌ها و قانون‌ها می‌توان تاریخ حاضر را تحت فرمان درآورد و به سود سعادت خود و مردم از آن بهره‌گیری کرد.»
بسیاری از آیات قرآن انسان را به مطالعه سرگذشت اقوام گذشته دعوت کرده و تاریخ را منبع معتبر کسب شناخت و تفکر معرفی می‌کند. بنابراین مطالعه سرگذشت انسان‌ها و جوامع گذشته، منبع و گنجینه ارزشمندی برای پرورش قوه شناخت و تفکر است.

۱۸۹- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * تاریخ اسلام ۱ (درس ۲)

یکی از پیامدهای مهم رسالت رسول خدا ﷺ زوددن غبار تحریف و ناراستی از چهره این دین الهی و آسمانی بود.

۱۹۰- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: ساده * تاریخ اسلام ۱ (درس ۲)

در عصر ساسانی حفظ خون و نژاد و نقش آن در کسب رتبه‌های اجتماعی از اهمیت بالایی برخوردار بود.

۱۹۱- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * تاریخ اسلام ۱ (درس ۲)

زوناس پس از گرایش به یهودیت، به آزار و شکنجه مسیحیان اقدام کرد. به دستور وی گودال‌هایی از آتش فراهم شد و مسیحیانی که حاضر به ترک آیین خود نبودند، به درون آتش انداخته می‌شدند.

۱۹۲- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * تاریخ اسلام ۱ (درس ۳)

۱۹۳- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * تاریخ اسلام ۱ (درس ۳)

در عصر جاهلی کسانی بودند که از اساس خدا را قبول نداشتند که از آنان با عنوان دهریون یاد می‌شود.

جغرافیا (ویژه گروه علوم و معارف اسلامی)

۱۹۴- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: ساده * جغرافیا ۱ (درس ۱)

اینکه دمای پایین‌تر در یک روستای مرتفع بر انتخاب مصالح ساختمانی خانه‌های آن اثر می‌گذارد، موضوعی در حوزه «آب و هواشناسی» است.

۱۹۵- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * جغرافیا ۱ (درس ۲)

جغرافی دانی برای بررسی وضعیت اشتغال شهر کرج، با استفاده از آمار یک دهه درصد شاغلان را محاسبه و تغییرات آن را بررسی می‌کند؛ این عمل در «مرحله چهارم» از مراحل پژوهش در جغرافیا با عنوان مرحله «پردازش اطلاعات» جای دارد و در این مرحله با محاسبه درصد شاغلان و بررسی تغییرات آن، آمار جمع‌آوری شده را پردازش می‌کند.

۱۹۶- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * جغرافیا ۱ (درس ۲)

عبارت «ب»، «پژوهشگر احتمال می‌دهد قطع درختان جنگلی در این مناطق موجب افزایش سیل شده باشد» مربوط به مرحله دوم یعنی تدوین فرضیه است و عبارت «الف»، «پژوهشگر برای مشاهده مستقیم به مناطق موردنظر می‌رود و ممکن است تصاویر ماهواره‌ای همان مناطق را نیز بررسی کند»، مربوط به مرحله سوم یعنی جمع‌آوری اطلاعات به روش میدانی و کتابخانه‌ای می‌باشد که هر دو مرحله قبل از مرحله چهارم یعنی پردازش اطلاعات و بعد از مرحله اول یعنی طرح سؤال و بیان مسئله قرار دارند. بنابراین ترتیب درست عبارت است از: طرح سؤال و بیان مسئله ← ب (تدوین فرضیه) ← الف (جمع‌آوری اطلاعات به روش میدانی و کتابخانه‌ای) ← پردازش اطلاعات قرار دادن «الف» پیش از «ب»: پاسخ پیشنهادی و حدس اندیشمندانه محقق مربوط به مرحله دوم یعنی تدوین فرضیه است که قبل از مرحله سوم یعنی جمع‌آوری اطلاعات انجام می‌شود.

قرار دادن «پردازش اطلاعات» پیش از دو یادداشت: هر دو اقدام قبل از پردازش اطلاعات (مرحله چهارم) و بعد از طرح سؤال و بیان مسئله (مرحله اول) صورت می‌گیرند و محقق پس از انجام مورد «ب» اقدام به جمع‌آوری اطلاعات (مرحله سوم) می‌کند. قرار دادن هر یک از دو یادداشت پیش از «طرح سؤال و بیان مسئله»: قبل از هر دو گام، پژوهشگر باید پژوهش دیگران را مورد بررسی قرار دهد (مرحله اول، طرح سؤال و بیان مسئله).

۱۹۷- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * جغرافیا ۱ (درس ۲)

«نتیجه‌گیری و ارائه پیشنهادها» گام پنجم در یک پژوهش جغرافیایی است. نتیجه‌گیری یکی از مراحل حساس پژوهش است؛ زیرا در این مرحله، درستی یا نادرستی فرضیه براساس اطلاعات بررسی شده مشخص می‌شود. نتیجه‌گیری پاسخ نهایی پژوهشگر به سؤال تحقیق است. پژوهشگر با توجه به مسئله خود، نتیجه بررسی فرضیه و پیشنهادها را مرتبط با در چارچوب مسئله پژوهش خود ارائه می‌کند. نکته: به‌طور معمول، عبارت‌هایی مانند «پس از بررسی اطلاعات، روشن شد که تأیید می‌شود» نشانه نتیجه‌گیری هستند.

۱۹۸- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * جغرافیا ۱ (درس ۲)

پژوهشگر به محله‌های مورد مطالعه می‌رود و با ساکنان درباره علت جابه‌جایی‌شان مصاحبه می‌کند (مرحله سوم - جمع‌آوری اطلاعات) و پس از جمع‌آوری اطلاعات، پاسخ‌های مصاحبه با ساکنان را برای یافتن عوامل مشترک تجزیه و تحلیل می‌کند. (مرحله چهارم - پردازش اطلاعات) لازم است که پژوهشگر قبلاً پاسخ پیشنهادی و حدس اندیشمندانه خود را در مورد تغییر جمعیت محله‌های یک شهر ارائه کرده باشد. (مرحله دوم - تدوین فرضیه)

۱۹۹- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: ساده * جغرافیا ۳ (درس ۱)

با افزایش جمعیت مادرشهرها و گسترش حومه‌های آنها، به تدریج مناطق مادرشهری در پیرامون مادرشهرها شکل گرفتند.

۲۰۰- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: متوسط * جغرافیا ۳ (درس ۱)

در ایران اصلاحات ارضی در سه مرحله با سلب مالکیت مالکان بزرگ و واگذاری زمین به دهقانان خرده پا انجام گرفت اما به سبب تقسیم نامناسب زمین، حمایت نکردن دولت از کشاورزان، توجه به صنایع مونتاژ و واردات کالا از کشورهای خارجی نه تنها وضع روستاییان بهتر نشد، بلکه شرایط انهدام کشاورزی در ایران فراهم آمد؛ بنابراین کاهش واردات کالا از کشورهای خارجی، برخلاف توجه به صنایع مونتاژ، از این عوامل نیست و گزینه ۲ درست است.

نکته مهم: لازم است مفاهیم کتاب تاریخ را تحلیلی مطالعه کنید و توجه داشته باشید که در سؤالات ممکن است برخی عبارات مشابه متن کتاب بیان شود؛ مثلاً «توزیع نامناسب زمین میان دهقانان» معادل «تقسیم نامناسب زمین‌های کشاورزی» است.

۲۰۱- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * جغرافیا ۱ (درس ۱)؛ جغرافیا ۳ (درس ۱)

۱) بهره‌برداری غیراصولی و برهم خوردن تعادل محیط نتیجه «نگاه سودجویانه انسان برای رسیدن به خواسته‌ها» است.
۲) «مقر» مکان دقیق استقرار و هسته اولیه سکونتگاه است که با نابودی منابع آب دچار تضعیف می‌شود؛ اما قرارگیری در مسیر ترانزیت ریلی، «موقعیت» ارتباطی جدیدی در سطح ناحیه برای آن ایجاد می‌کند.
۳) ارائه خدمات ترانزیت و پایانه ریلی نیازمند حداقل جمعیت متقاضی بالاتر (آستانه جمعیتی بیشتر) بوده و مسافتی که خدماتی ارائه می‌دهد (دامنه نفوذ) نسبت به کشاورزی محلی بسیار گسترده‌تر است.

۲۰۲- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * جغرافیا ۱ (درس ۱)؛ جغرافیا ۳ (درس ۱)

گام اول: دید ترکیبی در جغرافیا (دهم) یعنی مطالعه هم‌زمان عوامل طبیعی و انسانی به صورت کل‌نگر.
گام دوم: این نگاه موجب درک دقیق توان‌های محیطی و بهره‌برداری متوازن از منابع می‌شود.
گام سوم: سکونتگاه قادر به ارائه خدمات برتر و متنوع‌تر می‌شود که نیازمند آستانه جمعیتی بالاتر است.
گام چهارم: در هرم سلسله‌مراتب سکونتگاهی (دوازدهم)، سکونتگاه‌هایی که خدمات متنوع‌تر و پیچیده‌تری ارائه می‌دهند، در طبقات بالاتر هرم قرار گرفته و حوزه نفوذ گسترده‌تری دارند.

۲۰۳- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * جغرافیا ۱ (درس ۱)؛ جغرافیا ۳ (درس ۱)

براساس متن کتاب درسی:

■ در شهرها نوگرایی بیشتر، سرعت تغییرات اجتماعی سریع‌تر و فعالیت‌ها در فضاهای محدود متراکم‌تر است (دوازدهم).
■ تحلیل چنین سکونتگاه متراکمی نیازمند استفاده هم‌زمان از شاخه‌های انسانی جغرافیا (شهری، جمعیت، اقتصادی) براساس «دید ترکیبی» است (دهم).

گزینه‌های ۲، ۳ و ۴ دارای گزاره‌های کاملاً نادرست و مغایر متن کتاب درسی هستند.

۲۰۴- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: ساده * جغرافیا ۱ (درس‌های ۱ و ۲)

«روابط متقابل انسان با محیط» یکی از مفاهیم اساسی در جغرافیا است و با سؤال «چطور (چگونه)» ارتباط دارد.

۲۰۵- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * جغرافیا ۱ (درس‌های ۱ و ۲)؛ جغرافیا ۳ (درس ۱)

الف) دانش‌آموز در مرحله پردازش اطلاعات قرار دارد. (کلید جمله: حذف اطلاعات غیرضروری)
ب) روستاییان برای رفع نیازهای خود به تغییر محیط دست زدند و در نتیجه محیط طبیعی را به محیط جغرافیایی تبدیل کردند.
ج) کارگاه سفالگری یادشده بیانگر مکان است.
نکته:

تعریف مکان: محل انجام فعالیت‌های انسان